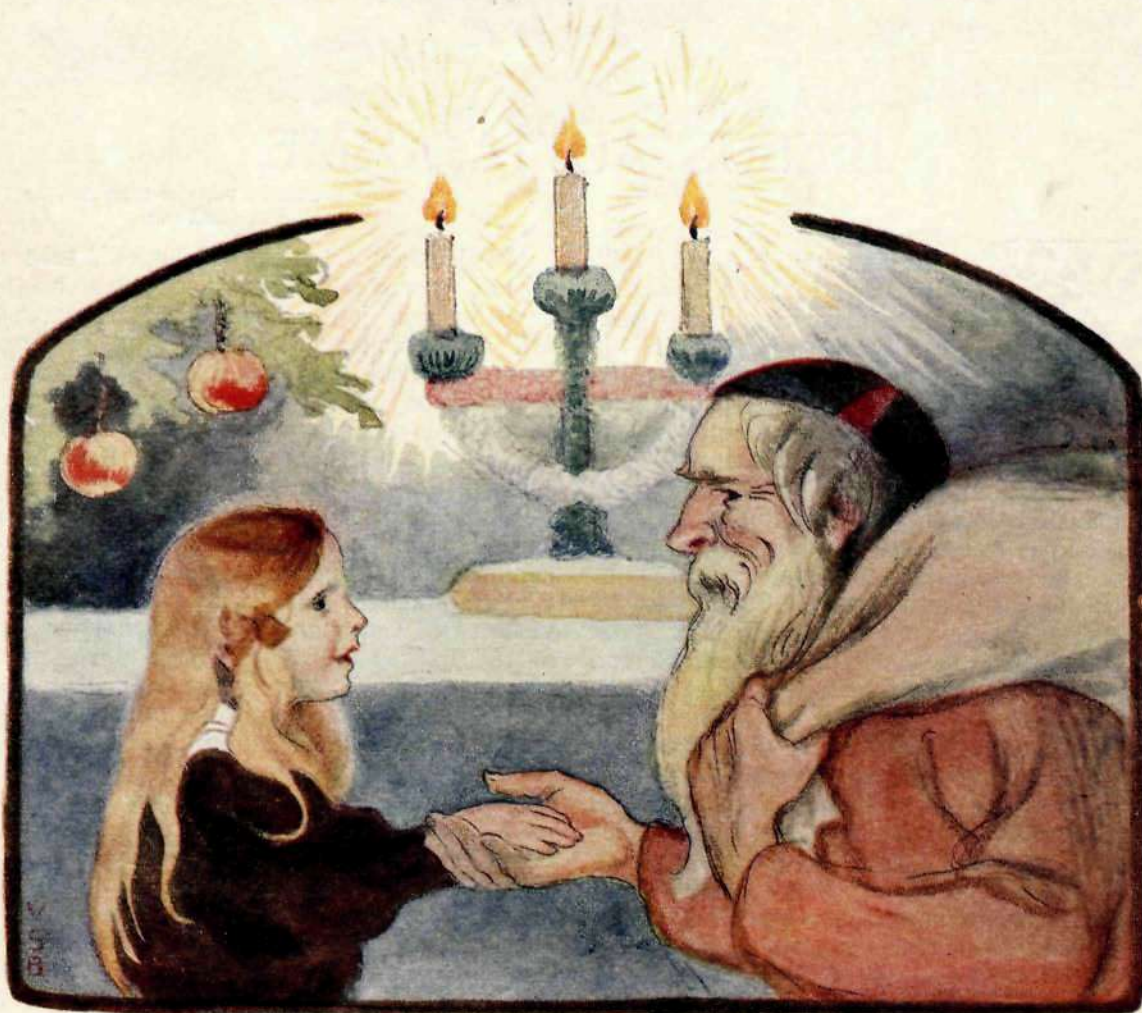

Anna n. n 1906. Joulu.

Joulukirje

1906

Kansanopettajain osakeyhtiö VHLISTUS.

32 sivua, hinta 75 p.

Yh,
27

JEESUS AUTTAJAMME.

„Ihmisen Poika on tullut etsimään sitä, joka kadonnut oli.“

Armaankin on äiti kertonut sinulle ystävästäsi, joka on taivaassa, kertonut lasten parhaasta ystävästä Jeesuksesta. Sinä et ole häntä nähnyt, mutta tiedät, että hän on. Et ole ääntänsä kuulut, mutta tiedät, että se on hellä. Et ole silmäänsä nähnyt, mutta tiedät, että se on kirkas. Häntä olet rukouksissa puhutellut, häneltä pyytänyt, häntä kiittänyt. Ja sinä odotat sitä aikaa, jolloin saat Jeesuksen nähdä sellaisena kuin hän on. Joulukuun meille Jeesuksen käynnistä maan päällä. Taivaan Isä lähetti hänet tänne kerran. Siitä on jo lähes kaksi tuhatta vuotta, kun se tapahtui. Monesti oli Taivaan Isä luvannut lähettää auttajan meille. Kerran hän lupauksensa täytti. Silloin tuli Jeesus. Hän tuli pienenä lapsena. Eräs köyhä äiti hänet sai. Sai aivan omakseen, niinkuin kerran oma äitisi sinut. Silloin soivat taivaat riemua. Silloin lauloivat Jumalan enkelit ylistysvirsiä maan päällä. Sillä miljoonille onnettomille ihmisille oli hänessä auttaja tullut. Sen tiesi Jumala ja hänen enkelinsä. Sitä aavistivat hurskaat ihmiset, sen uskoi lapsen äiti, Maria. Siksi hän huolellisesti tätä pientä poikaa hoiti, kasvatti ja opetti.

Eipä moni tiennyt, kun hän poikasena leikki lasten parissa, että siinä oli ihmisten auttaja, että hän oli Jumalan lähettämä, että hän oli Taivaan Isän oma poika. Mutta vaikkei sitä tiedetty, niin hän oli kuitenkin. Ja itse hän oli siitä vakuutettu. Jo kaksitoistavuotisena hän kutsui Jumalaa omaksi isäkseen.

Kun Jeesus kolmekymmen-vuotiaana miehenä käy korven ojan reunalle pyytämään Johannekselta kastetta, niin kukapa silloin olisi aavistanut, että siinä liikkui ihmisten auttaja. Hänhän oli vain puuseppä, näöltään yksinkertainen ja vaatimaton. Mutta ääni taivaasta todisti: „Tämä on minun rakas poikani, johon minä mielistyin“.

Kun hän sitten kolmen vuoden ajan kulki kodista

kotiin, kaupungista toiseen ja opetti, sekä auttoi köyhiä, paransi sairaita, avasi sokeain silmiä, herätti kuolleita, sekä julisti niille, jotka pahuuttaan katuvat, anteeksiantamuksen, niin jopa silloin moni sanoi: „hyvästi hän kaikki tekee“, sekä: „suuri profeetta on tullut sekaamme ja Jumala on kansaansa etsinyt“. Jo puhkesi hänen seuralaiseltaan näinkin jalo tunnustus: „Sinä olet Kristus, elävän Jumalan Poika“.

Mutta syntiset ihmiset eivät voineet kärsiä joukossaan synnitöntä ja puhdasta. Hän oli monelle niinkuin tuli, joka poltti. Hänestä piti päästä. „Hän villitsee kansan“, sanottiin. Ja pian on Jeesus viattomasti vangittuna; orjantappurainen kruunu päässä saa hän kestää lyöntejä ja kipua sentähden, ett’ei suostunut toisten pahiuuteen, että puhui suoraan totuuden silloinkin, kun se monesta karvaalta tuntui. — Kun hän naulattuna ristiin kallisti päänsä ja antoi henkensä, niin kukapa olisi luullut, että hän oli ihmisten auttaja ja Jumalan poika.

Mutta hän oli se kuitenkin. Hän kuoli meidän edestämme, niinkuin hän oli elänytkin. Taivaan Isä herätti hänet kuoleman unesta. Hän palasi jälleen Isänsä luo, mutta jätti tänne sydämensä ja siunauksensa. Pois mentyään on hän lahjottanut miljoonille ihmisille rauhaa ja onnea sekä kaikkea hyvää. Hän suojelee ja varjelee niitä, jotka häneen turvaavat. Hän etsii nytkin kaikkia kadonneita — ja vie ne Taivaan Isän kotiin.

Kun Jeesuksen elämä oli niin suuri, kun hänen sydämensä on niin hellä, kun hän on kaikkein yhteinen auttaja, siksi on hänen syntymäpäivänsä meille niin rakas. Siksi taasen sytytämme joulukynttilämme ja laulamme enkelein opettamaa jouluhymniä. Ja Jeesus katsoo tänne — katsoo silmiisi ja hän iloitsee, jos sieltä välkkyä häntä vastaan ilo ja rauha. Kilttien lasten iloiset ja kirkkaat silmät kelpaavat kynttilöiksi Jeesuksemme joulupuhun. Saahan hän sinultakin syntymäpäivälahjakseen kaksi tällaista pikku kynttilää!

A. W. K.

PIKKU MATIN SEIKKAILUT.

Matti oli seitsenvuotias, reipas miehenalku. Hän oli kuullut siskojensa lukevan kertomuksen „Karhu-Pekasta“. Se oli syöpynyt hänen mieleensä, niin että hänen pienet aivonsa siitä pitäin työskentelivät alinomaa suunnitelmien laatimisessa karhumetsästystä varten. Hän voiteli suksensa talilla ja harjotteli sitten ahkerasti hiihtoa ja mäenlaskua. Kevätpuoleen mennessä olikin hän jo saavuttanut kiitettävän taidon kumpaisessakin.

Valkenipa sitten muuan talvipäivä maaliskuun lopulla. Aurinko, joka monta aikaa oli piillyt harmajan pilviverkon takana, lähetti taas kellertävät säteensä hangelle, joka siitä lukemattomine lumitähtineen kauniina kimalteli. Matin toivoma hetki oli tullut! Hän painoi päähänsä isän vanhan reuhkahatun, veti jalkoihinsa veljensä kuluneet huovikkaat ja asetti selkäänsä jousipyssyinsä. Kun talon ruokakello ilmotti päivällislevon loppuneen, hän pistäysi ulos. Eteisessä tuli häntä vastaan naapuritalon Katri.

— Mihin menet? hän Matilta kysäisi.

— Menen päähän vain herättelemään karhua talvunestaan, kuului miehekäs vastaus. Sen enempää leikkikumppanistaan välittämättä Matti laittoi sivakat suksensa reilaan ja painautui matkalle. Saunamäessä otti hän ensimmäisen kelpo heilauksen. Hiihti siitä poikki Matinkulman haan Kurkisuon korpeen, jossa vanhojen kertomusten mukaan oli takavuosina viimeinen karhu nähty.

Siellä hän antoi suksensa pysähtyä ja istautui lumipeittoisen kannon päähän hetkiseksi huoahamaan. Metsästä alkoi kuulua ryskettä. Joku siellä liikuskelii, niin että lumen alla olevat risut rusahelivat poikki sen jalkain alla. Matin sydän

alkoi levottomana pamppailla, mutta hän ei tahtonut pelkurina pakoon pötkiä. Hän jännitti jousensa, asetti nuolen päälle ja jäi siten karhua odottamaan. Sieltähän se jo ilmaantuikin valkorunkoisten koi-vujen välistä suurena mustanhallavana käärönä. Matti asetti jousen poskelleen, tähtäsi ja laukasi. Silloin tapahtui jotain odottamatonta. Jousi kimposi hänen kädestään pitkän matkan päähän, ja hän itse tunsii olevansa karhun tuuheakarvaisessa sylissä. Ja sitten sitä lähdettiin: Matista tuntui siltä, ettei hän milloinkaan ollut senlaisella kyydillä kulkenut. Oksat raapivat hänen selkäänsä, jalkojansa ja käsiänsä, ja puista putoileva lumi tupsahteli suoraan hänen päähänsä.

— Olipa hyväkin, että panin isän reuhkan päähäni, tuumi Matti, joka ei ollut vielä kaikkea rohkeuttaan kadottanut.

Vihdoin pysähtyi karhu synkimmän metsän keskellä olevan korkean vuoren luo, jossa näkyi musta, kammottava aukko. Tässä laski se Matin hangelle ja päästi kumean myrinän. Kohta kuului vuoren sisästä samanlainen ääni. Silloin tarttui karhu Matin kaulukseen ja työnsi häntä edellään aukosta sisään.

— Hyvästi äiti ja isä; hyvästi siskot! kuis-kasi Matti; sillä hän luuli, ettei hän koskaan enää päivänvaloa näe.

He tulivat kapeaan käytävään, joka vähitellen laajeni. Karhu päästi Matin irti ja ryömi yksin edemmäksi. Kun Matti alkoi tässä tilaansa aprikoida, kuuli hän hämmästykseseen lempeän äänen, joka tuntui tulevan vuoren seinämästä. Se virkkoi:

— Sinut viedään ilkeän noita-akan eteen, mutta esiinny siellä rohkeasti ja koeta ennen kaikkea saada huostaasi se torvi, joka hänellä on kädessään. Törähytä sillä ensin kaksi ja sitten kolme ääntä ja sitten vielä neljä palatessasi tässä käytävässä . . .

Ääni vaikeni, sillä karhu palasi Mattia noutamaan. Vähän aikaa kuljettuaan saapuivat he avaraan luolaan, jonka katosta riippui suunnaton joukko valkoisia, mustia ja ruusunpunaisia vuotokivipuikkoja, joiden särmikkäät sivut kimaltelivat satumaisen kauniina. Lattia oli peitetty karhun, suden ja ilveksen nahoilla. Luolan perällä istui noita-akka komealla tuolilla, joka oli tehty mahonkipuusta ja kaunistettu kullalla, hopealla ja jalokivillä.

Karhu teki syvän, kömpelön kumarruksen ja työntäen Mattia lähemmäksi hän virkkoi:

— Suuri valtijattareni! Tässä uskollisen palvelijasi saalis.

Noita siristeli pieniä tihrusilmäänsä, luksautteli pitkiä haukankynsiään ja maiskautteli suutaan lausuen:

— Tule tänne poikani, että saan tunnustella, kuinka lihavan paistin apulaiseni minulle tänään ovat toimittaneet!

Matti astui rohkeasti lähemmäksi ja lausui:

— Minulla ei ole ensinkään halua antautua sinun paistiksesi.

— Kuulkaahan tuota nulikkaa! huudahti noita nauraen. Ja se nauru oli niin kamalaa, että kylmät vilunväreet karmivat Mattin selkäpiitä. — Sanohan, näsäviisas pentu, kenen edessä sinä seisot?

— Rumimman ja inhottavimman noita-akan, mikä milloinkaan on maankamaraa jaloillaan tallannut!

Noidan silmät iskivät tulta. Hän pudisti päätään, niin että pitkät, takkuiset suortuvat silmille valahtivat. Vihoissaan löi hän kämmeniään yhteen,

mutta silloin putosi torvi hänen kädestään pehmeälle karhuntaljalle. Ketterästi sieppasi Matti sen käteensä ja töräytti pari pitkäveteistä säveltä. Kohta muuttui noita huuhkajaksi ja lensi äänettömänä tiehensä.

Luolan varjokkaasta sopesta alkoi kuulua vihaista myrinyä. Karhu teki siellä kumppaneineen suunnitelmaa karata Mattin kimppuun. Mutta tämä olikin sukkelampi, asetti torven huulilleen ja päästi kolme törähdystä.

Silloin kimposivat karhut korkealle ilmaan, jossa tekivät hullunkurisia liikkeitä ja katosivat vihdoinkin aukon kautta ulos. Ja Matti nauro, niin että luolan seinät kajahtelivat. Sitten hän kulki käytävään, jossa luukahutti määrätty neljä säveltä. Kohta alkoi maa hänen jalkainsa alla kovasti täristä. Kuului pauke ja ryske sellainen, että Matti luuli koko vuoren olevan vyörymäisillään hänen päälleen, ja hän ummisti silmänsä . . .

Kun hän ne jälleen avasi, huomasi hän seisovansa keskellä komeata kuninkaan linnaa, jossa vanha lempeännäköinen kuningas istui valtaistuimellaan, prinssit oikealla ja prinsessat vasemmalla puolellaan. Muu hoviväki oli sijoittunut ovipuoleen. Kuningas lausui Matille:

— Tule tänne, urhoollinen poika, joka meidät pelastit tuon ilkeän noita-akan lumosta, että minä saan sinua kiittää!

Matti joutui vallan hämilleen, mutta pian hän tointui ja sievästi kumartaen hän vaatimattomasti vastasi:

— Minä täytin ainoastaan velvollisuuteni, Teidän Majesteettinne.

— Niinpä kyllä — kuningas virkkoi — mutta minä luulen, että monet eivät olisi rohjenneet sitä tehdä sinun sijassasi. Tässä sinulle vähäinen palkinto teostasi.

Näin sanoen kuningas ojensi Matille pienen pussin, joka oli täynnä keltaisia kultarahoja.

— Urhoollisuus, totuudenrakkkaus ja jalous, ne ovat sankarin ylevin kaunistus, lausui kaunein prinsessoista. Sinä osoitit kaikkia näitä hyveitä. Ota sentähden tästä minulta pieni muisto.

Prinsessa asetti Matin kaulaan hienoissa ketjuissa riippuvan muistorahan ja silitteli pehmeällä kädellään hänen pellavattukkaansa.

— Minä puolestani lahjotan sinulle uudet sukset, virkkoi vuorostaan eräs prinsseistä. Ne ovat sellaiset, että et tarvitse muuta kuin astua niille, ja tuossa tuokiossa kiidättävät ne sinut sinne, mihin toivot.

Matti kiitteli ja kumarteli. Sitten hän alkoi ajatella kotiinlähtöä. Kuningas, prinssit ja prinsessat saattoivat hänet pihalle, jossa hän nousi suksilleen. — „Kotiin“, hän virkkoi, ja heti alkoivat sukset kiidättää häntä hyvää kyytiä eteenpäin. Ylämäet, alamäet ja taisaiset paikat kiittivät ne samalla vauhdilla. Aitojen kohdalla ne kohosivat ilmaan ja lennättivät hänet kaareissa niiden ylitse.

— Kerrassaan hyvät sukset! huudahti Matti, kun ne pysähtyivät hänen kotiportaitensa eteen.

Vähäinen ei ollut se hämmästys, jonka Matin

kertomus matkastaan ja hänen saamansa lahjat kotiväessä synnyttivät.

— Siitä pojasta se vasta mies vääntäytyy, tuumi hänen harvapuheinen isänsä. Mutta naapuritalon Katri ajatteli itsekseen, että Matti on vähintäänkin Niittymäen Hermannin veroinen, joka oli Amerikkassakin käynyt.

A. LEHVÄ.

Köyhän lapsen joulukuusi.

Köyhän lapsen joulukuusi
hohtaa hankahalla.
Kotona ei sitä nähdä
Köyhän orren alla.

Köyhän kuusi' on koristettu
Köyhän tarpehiksi:
Tähdet saa se kynttilöiksi,
Lunta namusiksi.

Taivaan ruskopilvet verbho
Köyhän joulupuuta,
Kruununa sen kirkkahinna
Katsoo köyhä huuta.

Köyhän lapsen joulukuusi
Loistaa joka illoin.
Köyhä sitä katselepi,
Riemastuupi silloin.

Hapo Pärnänen.

Hautalaulu pikku Viljolle.

Taivaisen Isän talohon
mennyt jo pikku Viljo on,
helmassa hellän Jeesuksen
löysi hän ilon ikuisen.

Hautasi, Viljo, kukkainen
peittyvi talven hankehen;
maailma meille tushan tuo,
murheisen lohdun kyynelvuon.

Vaan valomaihni väipui ken,
päivä ei laske päältä sen;
ainainen hällä kevään koi,
enkelten laulut soi, vain soi.

Niin nuku, puhdas pienoinen,
tyynenä, lempeä lapsonen!
Toverit pienet terveiset
hellien tuovat viimeiset.

Dehka Kalervo.

KORVEN KALLEN JOULUAATTO.

ylmä on talvipäivä, huurteessa seisovat viitat, viluisesti narahtaa lumi kulkijan askelissa, joka repaleissaan jäällä taivaltaa kirkonkylää kohti. Pureva pakkanen tunkeutuu ryysyen läpi, kohmeessa ovat kädet, jalkoja paleltaa, vilun väreet kiertävät pitkin ruumista. Hän kääntyy takaperin ja koettaa kääriä isoa sarkanuttuaan tiukemmin ympärilleen. Ei apua, kylmä viima tun-

keutuu repaleiden läpi, mutta eteenpäin ponnistaa Kalle, Korven pieni huutoipoika. Huomenna on joulukirkko, kerran saa olla hänkin joulukirkossa.

Lyhyt talvipäivä alkaa jo hämärtyä, kun poika kylmän kangistamana astuu pappilan tupaan. Hän rientää heti uunille, riisuu nuttunsa, heittää kenkensä, suloinen lämpö hivelee kohmeista ruumista. Ei yksinäistä poikaa huomaa kukaan, paljon on touhua tuvassa. Kun sitten laskeutuu uunilta repaleinen poika, kasvat hohtavina lämmöstä, ovat kaikki ihmeissään.

„Mistä olet?“ kysytään häneltä.

„Tuolla Korven torpassa olen huutoipoikana“, vastaa Kalle.

„Istu nurkassa, ett'et ole tiellä.“

Poika siirtyy nurkkaan, sieltä hän seuraa touhua tuvassa. Se on hänestä niin suurta, ei hän koskaan ole nähnyt sellaista tuoksinaa. Eräs palvelija kysyy sivumennessään häneltä, onko hän pyytänyt rouvalta lupaa olla yöstä. „En“, vastaa poika. Hänet neuvotaan keittiöön, ja hän kulkee sinne yli pihan. Oven suuhun hän seisahtaa, hattu unohtuu päähän, kädet pyörittelevät repaleisia kintaita. „Mistä olet ja mitä on asiaa?“ kysytään häneltä. — „Olen Korven huutoipoika ja pyytäisin yösiijaa“, on vastaus. „Olehan sitten, mutta pysy kiltisti tuvassa, äläkä ole toisten tiellä“, neuvotaan pojalle.

Kalle palaa tupaan. „Nouse uu-

nille, ett'et ole jaloissa“, käsketään siellä, ja Kalle nousee. Hän riisuu nuttunsa, asettaa sen pänsä alle ja laskeutuu pitkälleen. Uni voittaa matkasta väsyneen ruumiin, pieni huutolainen nukahtaa.

Kun hän herää, on tupa tyhjä, himmeä valo leviää pienestä lamppu-pahasesta. Kallea pelottaa. Unisena kompuroi hän alas, haparoi ja tulee pihamaalle. Pelloissaan hiipii hän keittiön eteiseen ja kuuntelee. Hän raottaa ovea, siellä ei ole ketään. Hän menee sisälle ja katselee ihmetellen kiiltäviä astioita. Mutta äkkiä seisahtaa hän, sisältä kuuluu laulua. Hän aukasee ovea, laulu kuuluu yhä selvemmin, hän tirkistää oven raosta, mutta ei näy ketään. Hiljaa hiipii hän sinne, sieltä on ovi auki toiseen huoneeseen. Oi taivas, sitä hohtoa ja kirkkautta, mikä sieltä välkehtii!

Keskellä salia seisoo kuusi, hopealle hohtava, kullalle kimaltava. Salon poika luulee unta näkevänsä. Laulu jatkuu, repaleinen poika lähestyy salin ovea. Nyt hän on kynnyksellä, ja kuin lumottuna seisoo hän siinä, ihmetellen katselee hän häikäisevää kirkkautta. Kuusessa huomaa hän paperin, johon on jotain kirjoitettu säteilevin kirjaimin, hän tavaa: „m-meil-le-meille, meille“, etemmäs ei hän pääse. Laulu loppuu. Pappi alkaa puhua. Kalle koettaa kuunnella, mutta pian kiintyy hän taas kuusta katsomaan. „Meille on tänäpäivänä syntynyt Vapahtaja. Jumalan poika tuli taivaan kirkkaista saleista meitä auttamaan“, kuulee hän papin lausuvan. Kalle heristää korviaan, jotain ihmeellistä kertoo pappi. Mummo on puhunut Jumalasta, hän on uhannut Kallea Jumalan rangaistuksella silloin, kun Kalle on ollut tottelematon, ja Korven pieni huutoipoika pelkää Jumalaa enempi kuin vaariakin. Aivan toisella tavalla kuulee hän nyt puhuttavan Jumalan pojasta. „Hän mahtaa olla mummoakin parempi“, ajattelee Kalle. „Koska hän tänään on syntynyt, tahdon minäkin hänet jo tänään nähdä“, päättää hän pienessä päässään.

Kalle miettii — miettii. Hän ei huomaa, kuinka puhe on päättynyt, tauonnut laulukin, ja palvelijat nousevat lähteäkseen. Joku ottaa Kallea kädestä, hän vastustaa: „Minä tahdon nähdä sen, josta pappi puhui“. „Lähde vain, ei hän nyt ole syntynyt, et sinä voi häntä nähdä“. Kallen täytyy seurata. Keittiössä annetaan hänelle puuro-kuppi, vähän maitoa ja leipäpala. „Mene tupaan syömään“, käsketään hänelle. Itku pyrkii väkisinkin vetämään vääriin suupieliä, mutta sanaa sanomatta ottaa hän ruokansa ja kulkee pimeän pihamaan yli puoli-hämärään tupaan. Miks'ei hän saanut enää olla salissa tai edes keittiössä, miksi käskettiin hänet yksin kolkkoon tupaan? Oi jospa mummo olisi täällä tai se Vapahtaja, josta pappi kertoi!

Pöytää vasten painuu pää, kyyneleet vierähtävät poskille, hän nyyhkii ääneensä. Mutta vähitellen riutuu ääni — hän nukkuu.

„Mummo, mummo, katso, tuolla aukee taivaan kansi ja hän astuu alas. Oi jospa hän tulisi meille! Juuri meille kerrottiin hänen syntyneen. Mutta tuonne hän laskeutuukin, tuonne pappilan komeaan saliin. Miks'ei hän tule meille? Mummo, minä tahtoisin nähdä hänet, vie minut hänen luokseen“. Kalle on koettavinaan päästä hänen luokseen pappilan saliin. „Mene tupaan huuto-poika“, käsketään taas keittiössä. Niin tyyliä ovat kaikki, hänkään ei huoli orvosta huutolaisesta. Kalle itkee . . . itkee unissaan.

Kun palvelija saapuu tupaan vuoteita tekemään, näkee hän puurokupin koskemattomana ja leipäpalan sen vieressä. Pää kovaa pöytää vasten nyyhkii pieni Kalle. „Mummo, älä jätä, älä! Hän jätti, älä sinä jätä!“ Niin sopertaa poika unissaan. Palvelija laskee kätensä hänen hikiselle päälleen ja ravistaa sitä. „Mum“, on pojan huulilla vielä herätessäänkin. „Miks'et syö?“ kysyy palvelija, mutta äänetönnä pyyhkii Kalle kosteita kasvojaan. „Syö nyt, äläkä ikävöi!“ lausuu palvelija.

„Minkätähden oli kuusi siellä salissa?“ kysyy Kalle.

„Joulun kunniaksi, Vapahtajan Jeesuksen muistoksi.“

„Onko Jeesus se Jumalan poika, josta sisällä puhuttiin? Etkö veisi minua hänen luokseen?“ tiedustaa poika.

„Siitä on jo kauvan — hyvin kauvan, kun hän syntyi, nyt on hän taivaassa, sieltä hän katsoo Kalleakin“, vastaa palvelija.

Hän istuu Kallen viereen, hänen mieleensä palautuu oma lapsuutensa. Koruttomasti kertoo hän, kuinka Jeesus rakastaa kaikkia, rakastaa huutolais-Kalleakin. Hän muistaa erään lapsena oppimansa laulun. Yhdessä Kallen kanssa hän laulaa:

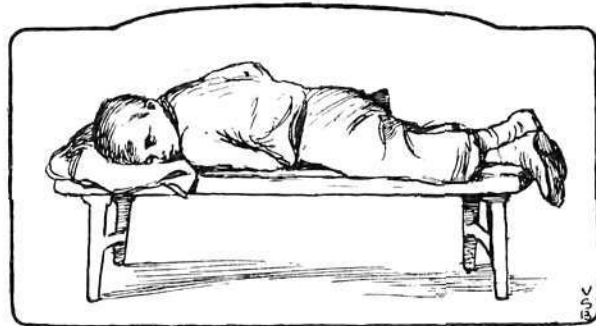
„Lasten parhain ystävä
Vapahtaja Jeesus on —“

Nyt tuntee Kalle, ett'ei Jeesus mennytkään tuonne kirkkaaseen saliin, vaan laskeutui sittenkin unohdetun orvon sydämeen.

Kauvan he siinä käsikädessä istuivat. Kun muut tulivat levolle, olivat vuoteet tekemättä. Jäähtyneen puurokupin vieressä oli leipäpala koskematta. Kyyneleet kimalsivat molempien silmissä. Ne kertoivat, kuinka Jeesus pienen huuto-pojan kautta oli löytänyt tien palvelijan sydämeen, ja kuinka oppimaton palvelija oli virittänyt valoa ja rakkautta orvon repaleiseen rintaan.

Kalle riisuu nuttunsa, laskee sen päänsä alle ja kovalle penkille paneutuu hän nukkumaan — on-

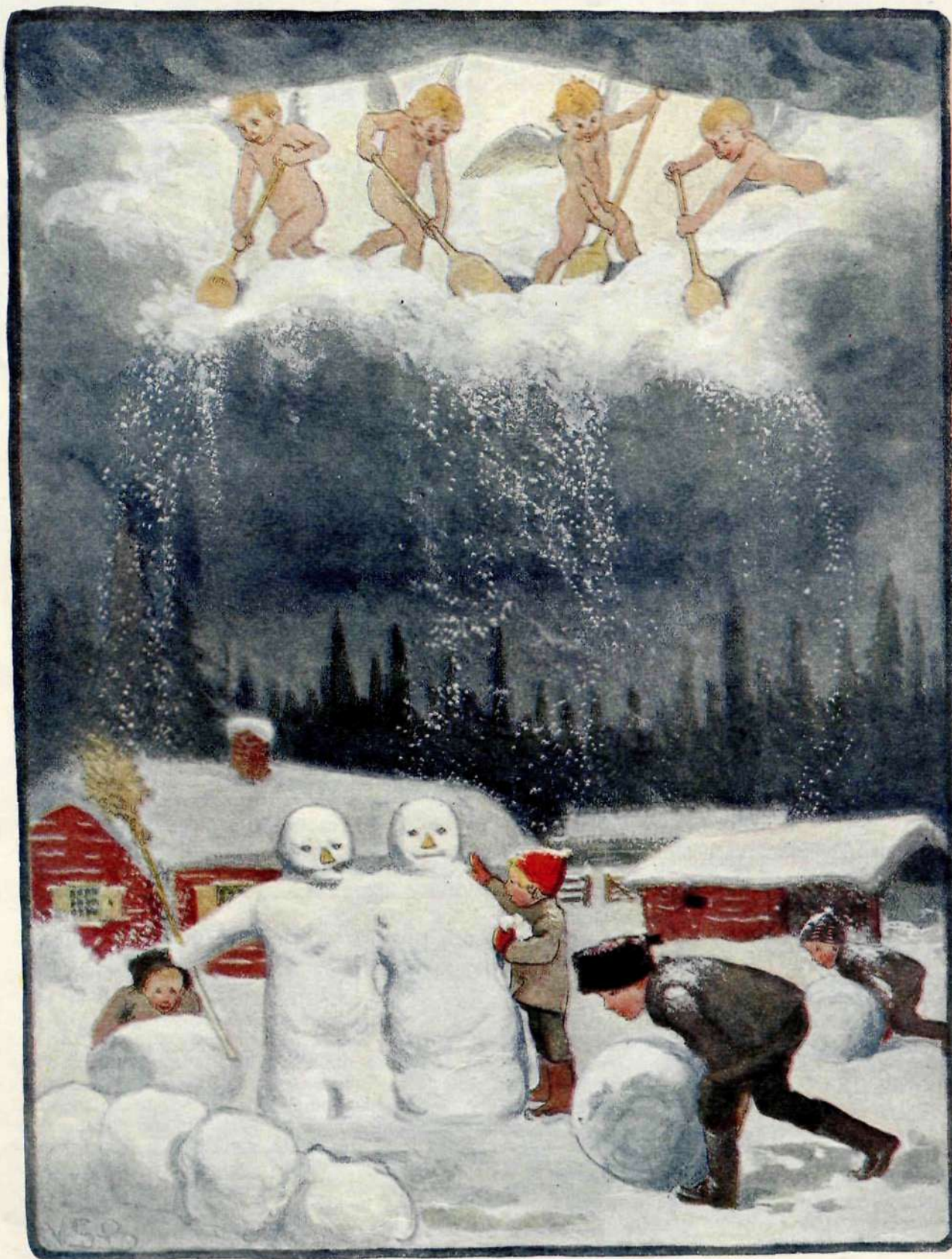

nellisena. Tuvassa sammutetaan lamppu, on pimeä, mutta Kallesta tuntuu niin turvalliselta.

„Kallen parhain ystävä
Vapahtaja Jeesus on —“

Niin hän lausuu hiljaa pimeässä kovalla vuoteellaan. Kalle on onnellinen.

Keittiönkin puolella sammuvat vähitellen tulet. Mutta sieltäkin kohoo sydän kohti korkeutta. Palvelija siellä rukoilee oman itsensä ja pienen huuto-pojan puolesta. Tulet sammuvat, tähdet vain tuikkavat, jouluyö leviää rauhallisena yli maan.

Painovirhe: Otto Kotilaisen sävellyksessä toisen viivikkoryhmän viimeinen nuotti bassossa pitää olla fis eikä e.

Zuomalainen Kehtosävel.

Largamente (M. M. ♩ = 68)

A. PÄRNÄNEN

OTTO KOTILAINEN

The musical score is written for voice and piano. It features a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a 3/4 time signature. The tempo is marked 'Largamente' with a metronome marking of ♩ = 68. The score includes two verses of lyrics in Finnish. Performance instructions include 'mp', 'fempre ped.', 'mf', 'a tempo', 'poco rit.', 'crescen', 'decrescen-do', and 'p.'. The piece concludes with a 'II. do' section and a 'p.' dynamic marking.

1) Taa --- ton toi --- vo, lap --- so --- nen, Kas --- va hen --- to hy --- my --- ten I
2) Äi --- ti siu --- naa ump --- pu --- aan, Taat --- to oh --- jaa rak --- kain --- taan.

Äi --- din kuk --- ka pie --- no, Ke --- vät vir --- pi vie --- no.
Koh --- ti toi --- von ran --- taa! Tai --- vas tur --- van an --- taa.

Tuu --- ti, tuu --- ti tu --- puk --- kain', Nyt on ke --- vät lap --- sel --- lain,
Tuu --- ti, tuu --- la tert --- tu --- sein, Päi --- vä pais --- taa lap --- sel --- lein,

Kä --- ki --- kin jo kuk --- kuu, Nur --- mi --- Tuo --- mas nuk --- kuu.
Taa --- ton toi --- vo vart --- tuu, Äi --- din rie --- mu kart --- tuu.

Ima

Jos voisimme ottaa vastaan.

Se maa, jota Jordan kastaa,
jota Karmeli vartioi,
sai ottaa sen Suuren vastaan,
josta profetat viestin toi.

Sen laaksoissa kulki herran
Messias taivahinen,
sen vuoret näkivät Herran
ja kuulivat äänen sen.

Tiberian hyrskyläineet
sen totteli sanaa suun.
Ei totelleet ihmislapsen —
he pystytti ristinpuun.

Oi, aukeisko silmät meidän! —
Tulee Mestari meillekin,
käy kurjien kumppaniksi
ja orpojen teillekin.

Ilokyyneel silmiä kastaa,
se viesti kun kajahtaa. —
Jos voisimme ottaa vastaan,
kun Mestari meille saa!

I. B.

SÄILYTÄ MIELESI PUHTAANA.

Muistelet syksyn koleina päivinä
kuluneen kesän rattoisuutta, mar-
jaretkiäsi ja onkimapuuhiasi, tu-
hansia toimiasi auringonläm-
mössä ja päivänpaisteessa. Kirk-
kaita kuvia tuotat muistojesi
aarteista. Kuinka olikaan sinun
riemullista kesäkotisi rannalta
heittäytyä kuulakkaaseen veteen, joka puhtoisena
ja puhdistavana sinut sulki aaltoihinsa! Tunsit ve-

den suloisen *puhtauden* hyväilevän ruumistasi, tun-
sit sen lämmittävän hivelyn kauvan jälkeensä,
menit notkean reippaana odottaviin toimiisi. —
Ajattelet ehkä: kunpa nytkin, kunpa aina saisin
tuota suloa nauttia.

Se ei olekaan mahdotonta. Voit saada, mitä
pyydät. Toisella tavalla tosin, kuin mitä ajattellet;
mutta myöskin pysyvämmin — *niin*, että *puhtaus*
tulee nuoren elämäsi uskolliseksi toveriksi. Tah-
dotko näin?

Ajatelkaamme luonnon elämästä toista kuvaa, joka hyvinkin lienee mielessäsi, kun näinä aikoina silmäsi sattuvat näihin riveihin.

Joululoman herttainen juhla-aika ei jätä sinukaan osattomaksi hyvyyksistään. Talvinen urheilu kutsuu. Nouse suksillesi, annat luistaa yli maiden mannerten, käännyt metsäiseen viidakkoon, notkosta nouse korkealle kuusikunnaalle, josta juhliit talvimaiseman tenhoisaa suuruutta. Pakkanen puree poskesi punaisiksi, mutta se vain lisää mieltymystäsi. Kaikkialta hohtavat silmiisi valkoiset lumikentät; ja sinua vastaan huokuu ihmeellinen *puhtaus*, joka omankin mielesi keventää; tunteet jotakin kaunista ja jaloa sisäsi virkoavan. — Taidatpa taas ajatella: kunpa aina säilyisi tämä hohde, tämä vieno *puhtaus* sydämessäni!

Mitä näin, nuori ystäväni, olet parhaina hetkinäsi kokenut, se tulkoon elämäsi ainaiseksi sisällykseksi. Voimistu siinä, mikä on nuoruutesi kruunu: *mielesi puhtaudessa*. Varjele sitä kuin silmäterää. Mielesi puhtaus on sukua ruumiisi virvoitukselle, jonka sinulle hankki kotijärveksi vierailu. Mutta se on kalliimpi sitä. Ja mielesi puhtaus on heimolainen talvimaiseman viattomuusvärille; mutta se on sitäkin valkoisempi, onnekaampi. „Autuaat ovat puhtaat sydämestä, sillä he saavat nähdä Jumalan“.

Tiedäthän: et voi yhtään mitään kunnollista saavuttaa antaumatta ponnistuksiin. Voimistelussa sinun on voittaminen ruumiisi velttous ja kömpelyys. Ponnistusta siihenkin vaaditaan. Opinnoisiasi sinulla saattaa olla monta kovaa hetkeä; ne ovat ehkä tuskalliset, mutta myöskin tarpeelliset ja karkaisevat. Katso, tämä on elämän järkähtämätön laki, sinunkin elämäsi laki: vaikeuksien kautta voittoon; ainoastaan raivaajalle hedelmä kasvaa; joka etsii, hän löytää.

Näin on laita mielesi puhtaudenkin. Lapsuutesi, nuoruutesi Jumala sen sinulle tahtoo lahjoittaa, mutta *itsesi* sinun täytyy omistaa tämäkin Jumalan suuri lahja. Ja siihen vaaditaan terästyvää tarmoa, ponnistusta — niin, siihen vaaditaan *sisäistä* voimistelua. Tiedätkö, mitä tällä sanallani tarkoitan? Sanonpa sen sinulle.

Paljon on synkkää, rumaa, ilkeätä elämässä, niin paljon, että siitä tarttuu osa kuhunkin ihmiseen. Et sinäkään jää ilman sitä, tuota suurta ja surullista, jota yhdellä sanalla nimitämme pahaksi, synniksi. Se nousee sydämesi salatuista onkaloista, se kohooa peikkona yöstä sinua kiusaamaan, langettamaan. Se tahtoo sortaa mielesi puhtauden: se on pahin vihollisesi. Pidä sitä vihollisena, taistele sitä vastaan, turnaile kaikin nuoruutesi voimin sen lannistamiseksi. Näin harjoitat sisäistä voimistelua.

Ja paljon on ympärilläsi rumaa, jota näet ja kuulet samanikäistesikin välistä jaarittelevan ilkeyksiä ja likaista puhetta käyttävän. Saatatpa nähdä huonoja tekojakin tehtävän, vaikkapa vain kynällä piirrettävän tai veitsellä uurrettavan rumia sanoja, ilkeitä kuvia. Olkoon tällainen sinusta kaukana. Säälikäämme rankkoja, jotka jo nuorina ovat eksyneet tämäntapaiseen alennuselämään, ja

heitä pyrkikäämme kohottamaan. Mutta silloin sinä, nuori ystäväni, asetu tovereillesi esikuvaksi jalostetussa, kauniissa nuoruuselämässä. Ilosi ja kunniasi olkoon olla *puhdas*, tahraton nuori. Jumala siunatkoon sinua, kuka lienetkin, Suomen tuhansissa kodeissa; hän sinussa varjelkoon mielesi puhtauden ja itseäsi innostakoon sen varjelemiseen! Toteutukoon sinussa, toteutukoon kaikissa Suomen nuorissa ihana Jumalan sana: „Pyhissä kaunistuksissa nousee sinulle sinun nuori sotaväkesi niinkuin kaste aamuruskon helmasta!“

PAAVO VIRKKUNEN.

Orvon joulu.

Joudu, joulu hyvä,
Että ilon toisit,
Orvon surun syvän
Lievemmäksi loisit!

Isän, äidin saivat
Kirkkotarhaan viedä,
Orvon surut, vaivat
Huojennust' ei tiedä.

Silmä kyynelhti,
Mieli on niin vaikee. —
Konsa ilo ehtii,
Poistuu itku haikee?

Tule, joulu Herran,
Pyhä juhla jalo,
Orvollekin kerran
Hehkuis lämpö, valo!

Tule, Jeesus, tähän
Orvon luokse silloin,
Leikkisithin vähän
Orvon kanssa illoin!

Hapo Pärnänen.

KERTUN JA ERKIN JOULULAHJAT.

Talvella saivat ulkosaariston asukkaat olla yksin saarellaan, taistella pakkasta ja tuulta vastaan. Ja lapset saivat kauniisti olla seinien sisällä, sillä ei ollut niinkään hauskaa pistää nokkaansa ulos. — Mutta kun kevät saapui ja muuttolinnut etelästä palasivat, silloin alkoi elämä ulkosaaristossa. Ja kun ensimmäiset kesäpäivät tulivat ja aurinko paahtoi hellästi tehden olon kaupungissa sietämättömäksi, silloin kaupunkilaiset etsivät viileämpiä olopaikkoja tulvehtien maalle ja saaristoihin.

Silloin sai Risto-kalastajakin ulkosaaristoon kesävieraita. Taiteilija, joka täällä perheineen oli useita kesä viettänyt, ei tietysti jäänyt tulematta; sillä hän piti paljon ulkosaariston vaihtelevasta luonnosta. Meren rannalla hän pitkät päivät istui maalaamassa, kuvasi mahtavat aallot, kun ne ärjyen saapuivat kallion luo, kuvasi tyynen lähteen, johon kuvastui tuuheat, tummat kuuset.

Kertun ja Erkin ilo oli myös suuri, kun saivat kesän viettää yhdessä taiteilijan lasten kanssa. Alussa olivat tietysti ujoja, mutta kauvanpa ei kestänyt, ennenkun kaupunkilaiset ystävyydellään heidät kokonaan voittivat. Yhdessä he lahdella sousivat, yhdessä lehdossa temmeltivät.

Mutta hupenipa kesän lyhyinen aika. Surukseen näkivät Kerttu ja Erkki, kuinka päivät aina lyhenivät ja miten ilma muuttui viileämmäksi. Ja eräänä elokuun päivänä oli vene valmisna valkamassa odottaen vieraita, jotka Risto-kalastajan soutamana poistuivat saaresta. Jo oli kaikki valmiina, ja hiljalleen, mutta varmasti eteni venho saaresta.

Kun Kerttu ja Erkki olivat sanoneet hyvästi herrasväelle, oli rouva luvannut antaa heille joululahjoja. Kertun piti saada nukke, joka oikein ummistaa silmänsä, kun sen asettaa levolle; Erkille taas oli luvattu juna, oikea juna, joka kukisi itsestään. — Isä saisi tulla hakemaan ne samalla, kun hän joulun edellä lähtee kaupunkiin muille ostoksille.

Tämä asia oli lasten mielessä, ja siksi ei talvikaan tuntunut niin ikävältä, kuin muutoin olisi ollut.

*

Joulu läheni lähenemistään.

Jo heti, kun meri oli saanut jääpeitteen, Kerttu ja Erkki rupesivat odottamaan joulua, jolloin saivat nuo kauniit joululahjansa. Varhain he laskivat, kuinka monta yötä on nukkuttava, ennenkun isä lähtisi kaupunkiin. Joka aamu, heti herättyään, Erkki veti seinään viivan, ettei vaan erehtyisi laskuunsa. Viimein ei ollut muuta kuin yksi yö, — seuraavana aamuna varhain isä vihdoinkin lähtisi.

Sinä yönä ei uni lapsille tahtonut maistua. Kerttu kuvitteli mielessään, miten se voisi olla mahdollista, että nukelta silmät menevät kiinni, ja minkähänlainen puku sillä mahtoikaan olla. — Erkin mielessä taas pyöri juna. Hän oli kyllä kuullut puhuttavan oikeasta junasta, joka kulki pitkin rautaista tietä. Mitenkähän juna voisi käydä meidän tuvan lattialla, eihän siinä ollut minkäänlaista rataa.

Näihin mietteihin lapset nukahtivat.

Varhain seuraavana aamuna oli Risto-kalastaja jaloillaan. Oli pitkä matka käveltävä, ennenkun pääsi hevoskyytiin, joka oli luvassa. Pari muuta saaristolaista teki myöskin matkan kaupunkiin.

Erkki heräsi, kääntyi vuoteellaan, hierasi silmiään ja katsoi varmuuden vuoksi seinässä olevia viivoja. Ei ollut epäilemistäkään isän kaupunkiinlähdestä.

— *Joko isä on lähtenyt? kysyi hän viimein yhä hieroen silmiään, aivankuin olisi liian kauan nukkunut.*

— *Täällähän minä vielä olen.*

— *Muista sitten, isäkulta, käydä noutamassa junani!*

— *No muistanhan minä.*

— *Ja kysy isäkulta vielä, kuinka sen saa käymään.*

— *No kyllähän minä, nukuhan vaan!*

Tuntui Erkistä kuin olisi hän vapautunut suuresta huolesta. Hän laskentui taas levolle. Isä otti karvalakkinsa naulasta ja käänsi sen korville.

— *Isä! Isä! huusi Kerttu.*

— *No muistanhan minä joululahjanne, kun olette pitkin talvea niistä jutelleet. Nukkukaahan levossa! Niin isä penäsi.*

— *Onko se aivan varma?*

— *Onhan tuo!*

Isä läksi. Kiireesti asteli hän eteenpäin päivän sarastaessa, ja tuokion kuluttua hän hevosella jatkaa matkaa kaupunkia kohti.

*

Kaupungissa oli hyörinää. Kiirettä kaikilla, varsinkin näin jouluaattona. Oikein ihmeekseen Risto-kalastaja katsoikin, miten yksi riensi sinne, toinen tänne. Hän oli jo toimittanut asiansa, tehnyt ostoksensa ja käynyt noutamassa lasten joululahjatkin. Samoin olivat hänen matkatoverinsakin.

— Mutta kun tässä nyt on niin hyvää aikaa, niin käydäänpä ryypyillä! ehdotti saariston Matti.

— Eihän tuo ole hullumpaa, varsinkin kun on näin kolea ilma, tuumaa Antti.

— No mitä sinä tuumaat, Risto, tuletko mukaan, vai?

Riston olisi tehnyt mieli sanoa ei, mutta kun oli joutavaa aikaa, niin ei tuo nyt vaarallista saattane olla.

— Eihän me kauan olla, ja annetaan hevosen juosta sitä kovempaa, muistutti Matti.

— No, jos tuota nyt sitten... Risto otti taskustaan puhtaan nenäliinan ja sivelisi partaansa, kun he astuivat kapakkaan.

Sielläpä vasta oli elämä! Tupakansavu oli kuin paksu sumu merellä. Toiset kinasivat, toiset vannoiivat. Tarjoilija kiirehti pöydästä toiseen tuoden uutta juomaa, minkä ennätti. Olihan tuolla nurkassa kuitenkin yksi vapaa pöytä, aivan kuin varattu heille.

Kovin tuntui tämä Ristosta oudolle. Hän olisi tahtonut kääntyä heti takaisin; mutta eihän se nyt mitään voinut tehdä, jos sitä hiukan lämpimäkseen — ja onhan tässä aikaa —

Nopeaan kuluivat hetket. Ensimmäiset tilaukset olivat jo lopussa ja toisia tuotiin. Mieliala tuli hil-

peämmäksi ja iloisemmaksi, ja siinä sitä sitten pöydän ääressä tarinoitiin vanhoja muistoja.

— No juodaan lasit pohjaan, niin saadaan uutta!

— Niin, mitäpä sitä säästää!

Mutta nyt muistui koti Riston mieleen. Ulkona oli hämärää. Epäilemättä pitäisi minun jo olla kotona tai ainakin matkalla sinne, hän ajatteli.

— Eiköhän jo olisi aika lähteä? sanoi hän tovereilleen.

— Mitä sinä joutavia!

— Älähän hätäile, Risto! Joudutaanhan me vielä, vaikk'ei niin hengenhätä olekaan.

Risto ei saanut rauhaa. Odottavat kai kotona — ovat ehkä jo huolissaan. Entä lapset sitten, jotka niin hartaasti ovat toivoneet joululahjojaan!

— Eiköhän sittekin lähdetä jo?

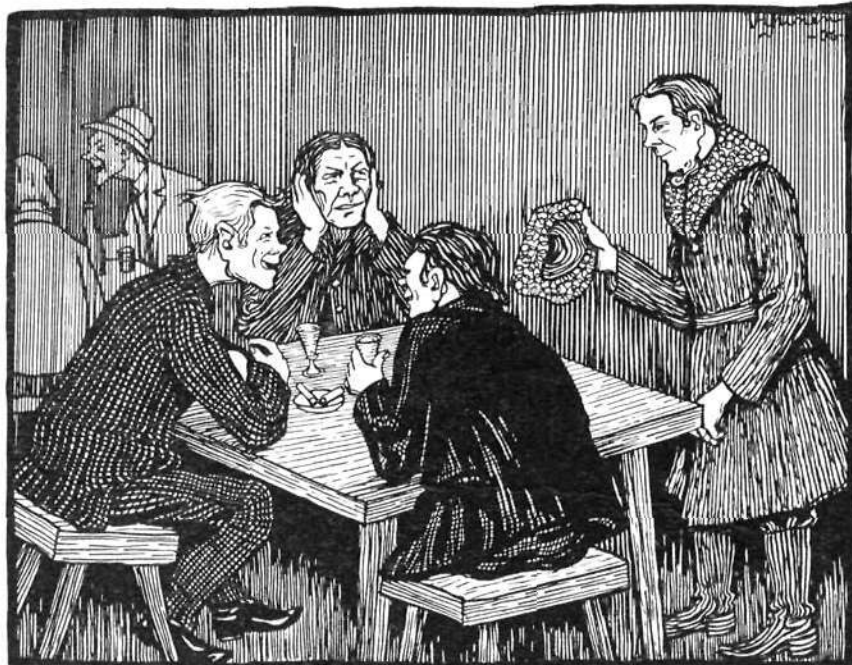
— Emmehän nyt vielä toki.

— Mitäs turhia juttelet!

— Silloin minä lähden yksin. Minua lapset odottavat kotona, en voi viipyä.

Risto-kalastaja meni. — Hänen toveriensa punaiset kasvat vetäytyivät pilkalliseen nauruun, kun Risto painoi lakin päähän. Mutta hän ei siitä välittänyt. Hän kokosi tavaransa ja taakseen katsomatta jätti hän kapakan meluineen ja kirouksi-neen.

*

Alkoi jo hämärtää.

Kerttu ja Erkki juoksivat tuontuostakin akkunaan, nähdäkseen, eikö isää jo kuuluisi.

— Koska isä tulee? kysyivät he kyllästyen odottamiseen.

— Heti, lapsukaiset, huomautti äiti.

Taas alkoivat he puuhaamaan joulukuusen ääressä, mutta ei siinä ollut mitään tekemistä. Kuusi oli jo kauan ollut valmiina. Yksinkertaisena se seisoi keskellä permantoa lasten ihailtavana.

— Eikö jo sytytetä, äiti? kysyi Erkki.

— Annetaan nyt olla, kunnes isä tulee.

— Niin, isähän on vielä poissa. —

— Mutta miksi ei isä sitten tule, kun tietää meidän odottavan? sanoi pikku Kerttu menen

saada turkkia yltään, niin kiire oli heidän joululahjoillaan.

Kerttu oli löytänyt lahjansa; ilosta loistaen näytti hän äidille vihreäpukuista nukkeaan. Erkki ihmetteli junaansa.

Kun sitten kuusi sytytettiin, niin silloin äidin ja isänkin silmät ilosta säteilivät. — Suurin ilo heistä kuitenkin oli katsella lastensa viatonta leikkiä; Kertun huolenpitoa nukestaan ja Erkin kilpajuoksua junansa kanssa.

*

Seuraavana päivänä oli joulupäivä.

Aamupäivällä, kun isä istui lukien isoäidiltä perittyä raamattua, tuli Antti-kalastajan vaimo kiireesti ovesta. Hän oli aivan hengästynyt. Hänellä oli jotain sanottavaa, mutta oli niin juossut, ettei saanut sanaakaan sanotuksi.

— Matti on — —

— Mitä on? —

Risto aavisti pahaa.

— On hukkunut.

Syntyä äänettömyys. Lapset keskeyttivät leikkinsä. Isältä putosi silmälasit. Onneton vaimo istui penkillä, pää käsien varassa.

— Mutta miten? kysyi äiti.

— He joutuivat kaupungissa hunnin-golle, ja kun sitten pimeässä tuli ajaa kotiin, eksyivät pois tieltä, ajoivat väärin ja viimein tulivat heikolle jälle, jää mur-

tui heidän allansa ja siinä löysivät hautansa —

— Anttiko myös?

— Ei, Antti pelastui; millä tavalla, sitä hän ei itsekään tiedä. Vaatteet jäässä oli hän myöhään yöllä tullut kotiin.

— Etkö sinä, Risto, tullutkaan hevosella?

— En jäänyt odottamaan. Tulin jalkaisin.

Onneton vaimo tekee lähtöä. Hänen silmänsä ovat punaiset itkusta.

Äiti ei tarvinnut selityksiä, hän ymmärsi hyvin, että isä oli voittanut kiusauksen, oli ollut vahva — muuten hän olisi nyt yhtä onneton kuin Matin vaimo.

Mielihyvällä katseli Risto-kalastaja iltasella lastensa leikkiä joulukuusen luona. Hän tiesi, että Kertun ja Erkin joululahjat pelastivat hänet joutumasta saman kohtalon alaiseksi kuin toverinsakin. Heidän lapsellinen ilonsa oli tullut hänen mieleensä ja juuri siitä syystä oli hän lähtenyt kapakasta kotiinpäin. —

akkunan luo. Mutta ulkona oli jo niin pimeä, ettei hän nähnyt mitään.

— Jo tulee isä! iloitsi Erkki rientäen ovelle... mutta ei sieltä isä tullutkaan.

— Kuinka isä voi kulkea, kun on niin pimeä? tuumi Kerttu menen äidin luo.

— Kyllä hän voi ja tuo pikku Kertulle nuken. Ole vaan rauhassa!

Kuitenkin oli äidin vaikea salata levottomuuttaan; sillä olisihan isän jo pitänyt saapua; iltahan tulee jo myöhäiseksi.

Äänettöminä olivat kaikki kolme. Kerttu istui nurkassa taistellen unta vastaan. Hän olisi niin mielellään mennyt nukkumaan, mutta se nukke! Se hänen täytyi saada ensin. Erkki katsoi ikkunan ääressä pimeään iltaan.

— Nyt isä tulee! huusi hän juosten ovelle.

Äiti luuli Erkin taas pettyneen. Mutta isä tuli kun tulikin.

Nyt oli lasten ilo ylimmillään. Isä ei ennättänyt

Nyt Ristokin ottaa osaa lastensa leikkeihin. Hän asettaa Erkin junan kulkemaan sekä lupaa tehdä kehdon Kertun nukelle. Lapset kummastelevat isän hellyyttä; he eivät koskaan ole nähneet isää niin lempeänä kuin tänään. Hän ottaa lapset

polvilleen keinumaan, silittää heidän pehmoista pellavatuksensa, taputtelee heitä poskelle. — Ei koskaan ole joulukuukaus ollut niin kaunis kalastajamökissä kuin nyt.

VILHO VELHO.

KATUMUS.

upa oli juuri lämminnyt, ja äiti asetteli paistipataa uuniin. Hiillos köhötti korkealla ja huokui lämpöä. Olli paahteli käsiään sen hehkussa.

Oven takaa kuului hiljaista raapimista. Olli arvasi Miirin siellä olevan ja meni avaamaan. Ensin hän raotti ovea hiukan, sitten vähän enemmän, mutta kun Miiri yritti tulla, sulki

hän sen sukkelaan. Vihdoin hän aukaisi sen verran, että Miiri sopi siitä päänsä pujottamaan. Samassa kissa hypätä keiskahti ketterästi tupaan. Ollia harmitti, sillä hän aikoi Miiriä hätyyttää ovella puristamalla, mutta se tunsu entuudestaan Ollin aiheet ja vältti vaaran.

Ulkona oli navakka pakkonen. Vilu puisteli Miiriä. Sen varpaita paleli. Se hypähti lämpimän pankon nenälle, kyykähti siihen pyöreäksi keräksi ja kiepautti häntänsä etukäpääläin ympäri.

Olli katseli sitä syrjästä, lähene hiljaa ja liikkui ylöspäin kiverretyn hännän nenää. Miiri hytkähti, mutta ei ollut tietäkkeen. Se toivoi Ollin kenties kohta lopettavan. Mutta Olli alkoi näpliä kynsiä. Miiri kuunteli kärsiväisenä, kohenteli jalkojaan ja pisti viimein käpälät allensa piiloon. Olli nauroi ja rupesi nykimään Miiriä viiksistä. Sitä ei enää Miiri voinut sietää, vaan hypäsi lattialle ja vetäytyi pelokkaasti penkin alle.

Miiri oli niin arka, ja Ollia huvitti sen hännäminen. Se kulki matalana, ikäänkuin aina varoen Ollin kujeita, oli laiha ja viluinen, sekä leikki harvoin, vaikka oli nuori kissa. Se säikähti vähää eikä koskaan puolustautunut. Vanha Mosse sitävastoin käytti kynsiään, kun sitä vähänkin lähenteli.

Mosse istui pöydän laidalla, pesten silmiään. Olli kulki sivuitse ja nopealla liikkeellä pyyhkäisi sen lattialle. Mosse lensi kuin pallo, pudota kopsahti seisaalleen, mutta Ollin temput tietäen ei se näyttänyt kovinkaan hämmästyneeltä — katsahti vain halveksivasti pojan ilkkuviin silmiin ja läksi verkalleen astumaan pois päin.

Äiti oli huomannut Ollin kujeet ja sanoi senvuoksi töittensä lomasta: „Elä sinä aina niitä kissoja kiusaa!“ Mutta Olli tuskin kuuli sitä.

Ittasella, kun perhe oli koolla ja makuulle menossa, käski äiti hänen katsoa, josko porstuan ovi oli hyvästi kiinni. Oli niin vinha tuuli, että sieti kaikki reiät olla tucketut.

Miiri oli taas noussut pankolle ja siihen nukahtanut. Mutta kun Olli sivumennessään Miirin korvan juuressa kurkkuaan kurahutti, säikähti se pahanpäiväisesti. Luulleen itseään ulos ajettavan, suikahti se Ollin kanssa samassa ovenavauksessa porstuaan. Eikä poika siihen sen enempää huomiota pannut, hän sulki ovet, palasi tupaan ja paneutui sänkyyn.

Aamulla nukkui Olli niin kauvan, ett'ei kerinnyt enää läksyjäänkään lukea. Perunat jo kiehuivat aamiaiseksi ja tulen kirkas loimu valaisi huonetta. Isä tuli ulkoa

ja ihmetteli, kuinka kylmä siellä oli. Ei sanonut muistavansa pitkiin aikoihin olleen sellaista tulipalo-pakkasta.

„Kyllä se on purevaa“, jatkoi äiti. „Paleltunutko lie Miirikin, kun on kuollut porstuaan.“

„Oliko se siellä yön?“ kysyi isä.

„Liehän se ollut, koskapa noustuani näin sen siellä. Illalla se vielä eli.“

„Kyllä Mosse olisi vaikka millä tavalla penkkautunut tupaan ja hankkinut lämpimänsä. Harvinaista se kissan paleltuminen on, mutta Miiri ei tainnut ollakkaan terveperäinen. — Paha onkin jättää kissoja porstuaan.“

Olli kuunteli ja muisti samassa, miten Miiri oli hänen edellään ovesta livahtanut, mutta ei hän puhunut siitä mitään. Hän tunsu jotain vastenmielistä ja oli näkevinään Miirin matalana hiipivän lattian poikki.

Samassa toi äiti hänelle uudet sukat ja kiirehti joutumaan, että ennättäisi syödä ja tulisi ajoissa kouluun. Äiti kielsi myöskin hänen tulemasta kotiin yöksi, kun oli niin kova pakkonen ja neuvoi menemään tädin luokse, joka asui aivan koulun lähellä.

Päivä jo valkeni, kun Olli pääsi lähtemään. Porstuan läpi kulkiessaan osuivat hänen silmänsä seinävierellä kankeana seisovaan Miiriin. Sillä oli pää kuukallaan, selkä köyryssä ja karvat pörhössä. Puoleksi avoimien silmien katse oli tuikea ja tuskainen.

Olli käänsi pois päänsä — tuntui kuin Miirin kiiluva katse olisi häntä tähdännyt — sieppasi suksensa ja läksi hiihtää laskettelemaan.

Koulussa oli hänellä koko päivän epämääräisen paha tunne. Ei hän olisi sitä osannut selittää — se tuntui vaan, ikäänkuin ilkeä maku. Väliin hän sen kokonaan unohtikin, kun välitunneilla telmi ja melusi, mutta se palasi takaisin ja väikköi kuin varjo hänen mielessään.

Koulusta päästyä, puolista syödessä, kyseli tati kotikuulumisia. Huomaamattaan alkoi Olli kertoa: „Meiltä kuoli Miiri viime yönä. Oli jäänyt porstuaan ja paleltui sinne“.

„Paleltui“, ihmetteli tati. „No mitenkä on sydäntä sulkea kissaa tai koiraa pakkasyöksi porstuaan! Parempi pihallakin olisi, sillä siellä ne hankkisivat liikkumalla lämpimänsä. Ellei anna kissain olla yötä asuinhuoneessa, voisi ne viedä vaikka navettaan. Jos omia käsiä, taikka jalkoja vain palelee, on sitä vaikea kestää — saatikka sitten, kun koko ruumis vähitellen kylmenee ja kangistuu. Se mahtaa olla kauhea tuska! Voiko ajatella julkempaa eläinräkkäystä“.

Tädillä oli vedet silmissä, ja hän kertoi lisäksi, että armottomat ihmiset kyllä elämässään usein saavat kärsiä julmuudestaan, sillä luontokappaleet valittavat Jumalalle syntisten tunnottomuudesta. Jumala kuulee varmasti niiden hiljaiset huokaukset.

Olli muisti, kuinka Miiri säikähtyneenä syöksähti hänen edellään eteiseen. Hänellä oli niin paha olla, että syötyä hän teki pois-lähdön. Tati epäsi ja esteli, mutta Olli oli itsepäinen.

Alkoi jo hämärtää, kun hän läksi hiihtämään. Tähtiä tuikahteli taivaalle ja pakkonen kiihtyi. Olli hiihti, että

sukset notkahtelivat ja lumi kitisi sauvaa ponnistaessa. Hän oli kulkenut kolmanneksen matkasta ja tuli pitkän mäen päälle, jonka alla oli joki jyrkkäin pengerten välissä. Tie teki sillan päässä äkki-käänteen. Olli huruutti

näki hän sen tököttävän pystyssä lumihankea vasten, kärki joen pohjassa. Ei hän uskaltanut lähteä sitä hakemaan, sillä ilta pimeni, lunta oli paljon ja häntä alkoi kylmää. Hän jätti siis toisenkin suksen puuta vasten ja läksi astumaan.

Matka kului kauhistavan hitaasti. Jalat olivat jäykät, mutta hän koetti juosta lämpimikseen. Sormia kylmi ensi alussa, niin että sydäntä vihloi, mutta vähitellen se muuttui turtumiseksi, ja jäätävä kankeus levisi koko ruumiiseen.

Koko ajan oli hänellä mielessä Miiri. Hän muisti tädin puheen ja arveli Jumalan rangaistuksen itseänsä kohdanneen. Eikä hän toivonutkaan enää kotiin.

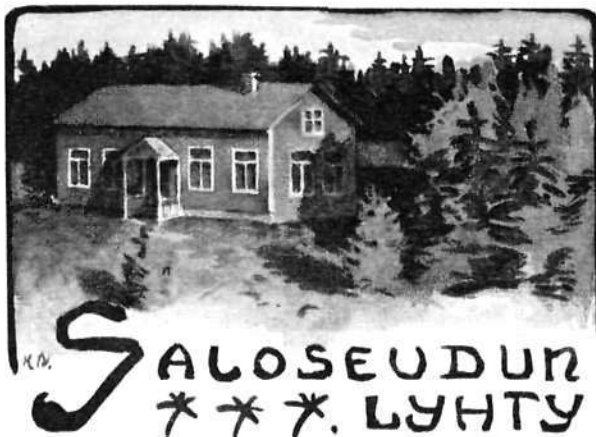
Mutta hän pääsi perille. Äiti hauteli vedellä käsiä ja ja jalkoja sekä hieroi. Vaan siitäkös tuska tuli! Tuntui kuin kuumalla raudalla olisi poltettu ja sitten jääneuloilla pistetty. Se kirveli ja kivisti. Hän hyppi, itki ja votteli, mutta sittenkin tunsu kiiluvan katseen itseään tuijottavan.

Västa kuumaa kahvia saatuaan, alkoi suloinen lämpö virrata häneen. Koko päivä tuntui pahalta unelta, mutta hän ymmärsi, että Jumala oli tahtonut varottaa häntä. Nähdessä

mäkeä alas, kun keskellä parasta vauhtia oikean suksen remmi raksahti poikki. Itse hän tuuskahti hankeen, mutta valloilleen päässyt suksi läksi livistämään. Se ei mutkitellut tien mukaan, vaan liukui suoraan pitkin hankea rantatörmälle ja livahti siitä jokeen. Sillalta

sään Mossen pakenevan itseään, huomasi hän ensikerran, kuinka epäilevä sen katse oli, ja hänelle selvisi, että vain pitkällisellä hyvityksellä voi takaisin saada menetetyn luottamuksen.

ELLI M.

Salon synkän puita puuntaa
Lyhty pieni himeään,
Ihmislusten tielle suuntaa
Viittoo yöhön pimeään,
Viittoo valon lähtehille,
Kukkuloille yläville.

Vaikka kauan on sen valo
Ympäri säteillyt,
Viel' ei ole lyhdyn palo
Sammunut, ei himmennyt.
Yhä valoon kehoittaa se,
Kaikki lapset luokseen saa se.

Paljon siunausta, hyvää
Lyhty tuhansille tuo.
Monta tiedon valon jyvää
Kylvetään sen juuren luo. —
Siemen kun on taivaan tarhain,
Kasvaa laiho puhtain, parhain.

Lapset lempi lyhtyänsä,
Omakseen sen tuntevat,
Luonaan käyvät yhtenänsä,
Valosta sen kertovat,
Jos on kesä tai jouluku.
Lyhty iää on — kylän koulu.

Ahseli Korvenkallio.

VUOSILEIKKI.

(12 kuukausiksi puettua lasta rivissä; kukin vuorostaan astuu esiin ja lukee osansa).

Ma olen *tammikuu*.
Mua moni kammoksuu,
kun olen ankara.
Ma syntynyt olen Lapin tunturilla.
Mua huurrekehdoissa
Puhuri tuuti öillä myrskyisillä.
Kun varmistuin
niin yllen' pu'in
ma vaipan valkoisen,
ja jäisin kengin
ma kuljin Suomen saloillen.
Kun siellä hengin,
puut hohdon saavat hopeisen.
Saavuin suoden
uuden vuoden.
Ystävyden lämpimyyttä etsikää,
niin ei kammoksuta talven hanki, jää.

Olen *helmikuu* heleä,
lumiteiden taivaltaja,
kulkusin kylää kuljen,
suksin nuojun nietoksissa.
Vasaralla vaskisella
kartanoita kolkuttelen,
joista kilvan kiiriskellen
uhrisauhut syöksähtävät.
Ne ei luontoan' lepytä.
Joskus lasna leikitellen
jäiset kynttilät kuletan
asuntonne akkunahan.

Maaliskuu tuo sanomaa
saavunnasta kevätpäivän.
Aamuin vielä lapsiräiväin
peukaloa palentaa.
Elon taimet taivoon päin
alkaa nousta vähittäin.
Urvut jo herää
raitojen oksilla,
auringon terää
alkavat katsella.
Oi nuoruus sulo,
mitä toiveita voit sinä nostaa,
kun kevään tulo
näin talven pakkaset kostaa.!

Nyt on teillä *huhtikuu*.
Kulkeissani luonnon henget vapautuu.
Nuori elo kaikkialta
esiin pyrkii horron alta.
Pälvät ovat laajenneet.
Puroissa nyt kevään veet
tanssii riemuiten.
Mättäällä jo loistaa kukka,
Kerttu pieni, kultatukka
pويمii sieltä sen.

Jo *toukokuu* tuli.
Jo hanget metsästä suli.
Jo ilmoja liitävät ystäväanne
taas lentävät Suomehen tänne.
Nyt uuden juhloverhon
luo luonto yllensä,
nyt välkkää siipi perhon,
on nurmi vehreä.
Kun toukopellon pinta
taas tuores orastaa,
ilostuu ihmisrinta,
ja toivo kohooa.

Kesäkuu,
suvetar sievä, simasuu!
Mi sävelten helke ja värien loiste
on kedolla, ilmassa, aalloilla!
Nyt iloitse, lapsi! Et koskaan toisten
sa aikaa näe niin armasta.
Kun koulust' on lupa,
tee nurmelle tupa
ja kummulta katsele synnyinmaata,
kuva kaunis sen sieluhus paina,
sitä palvele aina!
Se on onnesi, josta et luopua saata.

Heinäkuu, heleät päivät,
aholla makeat marjat,
toukopellot tähkimässä,
heinätalkoita taloissa.
Ahdin aarteita ajavat
kalamiehet kaislikossa,
lahden vettä vilpoisata
kahlailevat karjalaumat.
Hien hersyvät pisarat
ovat työssä otsallanne.
Niitä te nureksi ette;
niissä' on vihme virvoittava
toivotulle touollenne.

Kun ehtinyt on *elokuu*,
niin kesän toiveet toteutuu.
Sen onnen, min voi saavuttaa,
nyt omaksensa kaikki saa.
Ja kukin tähkä kultainen
työn hedelmä on, tiedän sen;
mut taivaan siunauksetta
se näin ei voinut versoa.

Syyskuun metsä on kuulakka,
meri on vaahtopäinen,
vilun tuska nyt luonnossa
tuntuvi ensimmäinen.

Kirkkaus lauhtunut otsallaan
se katsoo, kun maamies korjaapi viljaa,
se huokaa raskaasta rinnastaan,
suvun kukkasat kaikki kun riutuvi hiljaa.
Pimeys kasvaa, mut tähtivyöt,
hopeanhohteiset kuutamoyöt,
ne kutsuvat valoa kohti.
Valonkaipaus Suomen lapsetkin
lukemattomin laumoin riemuisin
kotipirtistä kouluhun johti.

sen maan poveen heitän
ja vaipoin valkoisin sitten peitän.
Ei mikään auta.
Kesän vehreät kätkevi hauta.
Ken tuonelan pihasta
vuoteensa tapaa,
hän toiveista, vihasta
kaikest' on vapaa.
On suuri rauha
tään kalmiston;
yön hohde lauha
sen yllä on.

Kun minä saavun, lokakuu,
niin luonto vielä kolkostuu.
Rehellisesti lausun sen:
ma suveanne suosi en,
sen teillä hävittäen hiivin
ja talleen kukat viimeiset
ja viime lehdet puista riivin
ja jäädän niiden kynelet.
Kun ryöstö mielessä on kellä,
hän hyvyyt' ei saa teeskennellä;
kauniimpi totuus alaston
kuin kukitettu valhe on.

Vaan joulukuu viittaa jo valoon uuteen.
Ei meitä suruun, toivottomuuteen
niin voida syöstä.
Ei enää huolt' ole syksyn yöstä.
Tänä aikana loisti se tähti,
min johdolla paimenet lähti
valon valtian seimellen.
Ja Pohjolan hangilta hohde
jo nousee taivasta kohden;
se enne on keväimen.
Valot joulun sytyttäkääte!
Nää talven synkeät säät te
pian jällehen voitatte.
Pyhäkuusemme vihannoikoon
ja juhlaulomme soikoon
elon vaiheiden Herralle!

Marraskuu: Kenties
te tunnette, mik' olen virkamies?
Ka, haudankaivaja, en mikään halpa.
Kun kaatanut on kenen kuolon kalpa,

(Kaikki laulavat: „Herra taivahan“.)

ALPO NOPONEN.

RANTALAN LASTEN KAALINPÄÄT.

I

Salojärven pitäjässä on Rantalan talo. Isännällä ja emännällä on tyttö Mari ja poika Jaakko.

Pitäjässä ei tiedetä puutarhanhoidosta juuri mitään. Toiselta puolen ulottuu tuvan seinään pelto, toiselta katajainen kivikkomäki. Ruokana on ihmisillä rukiinen leipä, perunat ja suolakala. Ennen oli toki maitoa runsaammin, nyt sekin viedään meijeriin.

Rantalan isäntä on tullut muualta Rantalaan vävyksi ja sitten isännäksi. Hän muistelee, kuinka hänen kotipuolellaan oli talojen vieressä puutarhat ja kuinka monenlaista hyvää ruokaa valmistettiin puutarhan tuotteista.

„Turhaa puhetta“, sanoo silloin aina emäntä. „Ei niitä täällä meidän puolella osattaisi syödäkään, eikä ne hyviäkään taitaisi olla“. — „Ryssän ruokaahan se kaali on“, sanoi renki Matti pilkallisesti. „En minä ainakaan mokomaa suuhuni pistäisi“. — Siellä mahtavat ihmiset olla rikkaampia, kun kannattaa semmoisiakin hommata. Meillä tar-

vitaan maa pelloksi ja työ pellon muokkaukseen“.

Rantalan isäntä huokasi ja oli vaiti. Hän ei itsekään ymmärtänyt, miten voisi nuo lapsuutensa muistelmat todeksi muuttaa.

Sattuipa sitten niin, että läheiseen kaupunkiin muodostettiin Martta-yhdistys. Se lähetti erään naisen kiertämään pitäjiä ja neuvomaan puutarhan hoitoa. Paljon hän puuhasi, puhui ja neuvoi, mutta ei siitä aluksi paljon jälkeä tullut. Rantalan taloon hän ei sattunut tulemaan.

Mutta kun hän teki toisen kierroksensa Salojärvellä käyden kesäkuun alkupäivinä kylvämässä ja istuttamassa perustamissaan puutarhoissa, sattui hän kulkemaan kivikkomäen poikki Rantalan riiehen takana. Kädessä oli hänellä sankaniekka kori täynnä kauniita kaalin taimia. Mari ja Jaakko sautuivat juuri olemaan riiehen takana mäellä tarhassilla.

Neuvojanainen pysähtyi lasten leikkiä katsemaan ja kysyi, oliko heillä puutarhaa.

„Eihän meillä ole, vaikka kyllä se isä tahtoisi“.

„Voi kun en ennen tiennyt, enkä nyt mitenkään tänä keväänä enää jouda“.

„No, antakaa edes noita taimia“, sanoi Jaakko ymmärtämättä ujostella.

„Nämä on kaikki muualle tilattu. — Mutta annan minä sentään muutaman. Tuossa saatte kumpikin kolme oikein kaunista kaalintainta“, sanoi puutarhurinainen.

Ja niin sai Mari kolme ja Jaakko kolme tainta. Niissä oli kussakin paitsi sirkkalehtiä kaksi lehteä ja valkoinen hienon hienoihin hivusjuuriin jakaantuva pääjuuri. Ennenkun nainen oli ehtinyt neuvoa, mitä niillä olisi tehtävä, olivat lapset juosseet kotiin saaliitaan näyttämään.

„Katsos, isä, mitä minä sain, kolme kaalintainta!“ huusi Jaakko.

„Mitäs noilla nyt tehdään?“ sanoi äiti.

Mutta isäkin tuli iloiseksi ja sanoi: „Kyllä minä neuvon“.

Hän vei lapset pellon kulmaukseen. Sen viettävästä penkereestä lohkaistiin pieni kaistale kesantopeltoa lapsille puutarhaksi. Maa oli siinä muutenkin hyvää, mutta vielä sitä vahvistettiin, muokattiin ja käännettiin, jotta saatiin siihen pari metrinen pituinen ja levyinen pala oikein hienoa, voimakasta maata. Kukin taimi istutettiin huolellisesti, juuret sovitettiin suoriksi maahan. Sirkkalehtiä myöten pantiin taimi ikäänkuin pienen kummun keskelle, jonka ympärille kämmenellä painettiin vaon tapainen kehä. Kun taimet oli istutettu, kasteltiin ne huolellisesti.

Pitkin kesää lapset hoitivat kaalintaimiaan, kastelivat niitä, pitivät maan pehmeänä niiden ympärillä, mulatasivat niitä, kun ne tulivat suuremmiksi. Heinäkuun keskiteinoilla isä heille neuvoi erityisen tempun. Kunkin taimen ympärille vedettiin maahan ympyrän muotoinen vako, siihen kasteltiin taimia lanta-vedellä ja sitten taas mullattiin. Siitä taimet tuntuivat paljon pitävän, koska yltyivät entistä voimakkaammin kasvamaan, ja jouduttamaan kerän muodostusta. Lopulla elokuuta oli lapsien kaaleissa aikasuuret kovet kerät.

II

Syyskuun keskivaiheilla sattui Mari ja Jaakko eräänä iltapäivänä koulusta tultuaan leikkimään kivikkomaella riihen takana. Taaskin kulki siitä Martta-yhdistyksen puutarhaneuvoja. Hän pysähtyi taas lasten kanssa puhelemaan.

„No, tuliko niistä taimista mitä?“

„Tulkaa katsomaan“, ehättivät lapset yhtäkaa sanoamaan. Ja iloisesti hyppien riensivät he edellä, neuvoja perästä.

„Mutta nämäpä kaalinpäitä ovat!“ sanoi neuvoja. „Näin suuria en ole monta tänä kesänä vielä nähnytkaan. Kuka teitä on neuvonut näitä hoitamaan? Mitä te olette näille tehneet?“ tiedusteli neuvoja.

„Isä neuvoi, — — minä kastelin — — minä — — —“, puhuivat lapset kilvan.

„Myökää ne minulle! Ensi viikon lopulla on keittokurssin lopettajaiset Mikkolassa. Sinne tulee paljon kansaa maistamaan ruokaa, ja minä tarvitsen muutamia hyviä kaalinpäitä siksi“.

Lapset muistelivat että äiti oli välinpitämättö-

mästi kaalista puhunut, ja olivat heti valmiit myö-
mään.

„Nämähän ovat ihmisen päätä suurempia ja kovia kuin kivi. Saatte näin isoista 50 penniä kappaleelta. Mutta teidän täytyy tulla näitä kantamaan Mikkolaan; sillä en minä yksin niitä saa menemään“.

Mikkolassa kaikki ihmettelivät lasten kaalinpäitä, joista he saivat 1 markka 50 penniä kumpikin. Melkein henkeä pidättämättä kirmasivat lapset kotiin.

„Äiti, — isä, me möimme kaalinpäämme ja saimme puolitoista markkaa kumpikin“, huusivat he.

„Mitä joutavia, oikeinko totta?“ sanoi isä.

„Olisi noita saanut kotonakin koetella, kun kerän kotona kasvoivat“, sanoi äiti.

„Mutta äitihän on aina sanonut että . . .“

„Hyvä näinkin“, sanoi isä, ja ehkä äiti nyt suostuu tulemaan Mikkolaan ensi lauantaina kuulemaan, mitä niillä on sanottavaa ja maistamaan niiden ruokia.

„Täytyneen tulla, kun siellä on oman talon kasvua keitettävänä“.

Mutta Mari ja Jaakko olivat iloisia. Rahat päätettiin panna postisäästöpankkiin, ja sitten — — —, tuumailua siitä riitti koko illaksi.

Mikkolassa oli paljon kansaa koolla, likemmä 80 henkeä. Kaikki olivat tulleet ensimmäisten keittokurssien päättäjäisiin, maistamaan omien tyttärien ja vaimojen valmistamia ruokia. Vahvasti oli syöty ja hyvää oli ollut. Ken oli ihmetellyt porkkanoista valmistettua „muhennosta“ arvelleen, että on sillä vähän imelä maku, mutta kun siihen tottuu niin... Ken kiitteli etenkin kaalikeittoa, että ei sitä uskoisikaan kaalin hauteesta mokomaa tulevan.

Syötyä kokoonnuttiin tupaan keskustelemaan.

„Kun otamme huomioon kaikki nämä edellmainitut asianhaarat, niin kehotan mitä lämpimimmän rupeamaan kaalia viljelemään. Lopuksi pyytäisin läsnäolijoita lausumaan mielipiteensä sen johdosta“. Näin lopetti puutarhaneuvoja ja keittokoulun pitäjä esitelmänsä.

Kauan vaiti oltua tokasi joku: „Hyvähän se olisi; mutta tokko ne meidän maassa niin suuriksi kasvaisivatkaan, kuin tuo tuolla näytteellä oleva kerä“. — „Sehän on Rantalassa kasvanut kerä“. — „Ja jospa kasvaakin, niin ei taida kannattaa mokoma viljelys“.

Silloin meni Rantalan isännän naama leveään nauruun. „Meidän lapset saivat kolmesta kaalintaimesta puolitoista markkaa kumpikin, vai ei kannata!“

Kauan siitä sitten keskusteltiin ja tuumittiin, ja Rantalan isäntä sai moneen kertaan selittää, miten heidän lasten kaalinpäät olivat semmoisiksi paisuneet.

Kotimatalla Rantalan emäntä sanoi: „Kyllä minun puolestani meille ensi kesänä saa laittaa kaalimaata enemmänkin. Häpeähän se muutoin olisi, kun nyt jo Rantalan kaalinpäät ovat niin kuuluisia“.

Sen pituinen se juttu oli, ja parasta siinä on se, että se on tosi.

O. R.

Kesän poistuess.

Illan taivas tummenee,
syksy maille hiipii.
Tuuli kolikko kohisee,
lehdon puuta riipii.

Kerta tytön tylleröt
eksyi marjatiellä
samos' mäet, männiköt
retkellänsä siellä.

Järvet sinenhohtoiset
kohta jäihin peittyi.
Lasten leikkitanteret
lumen alle heittyi.

Vihdoin joku huomasi:
„pannaan nurin nuttu!“
Kohtapa jo aukeni
eteen polku tuttu.

Kohta vaipuu muistoihin
armas Suomen suvi,
lasten riemu parahin
lasten lempihuvi.

Metsä lempipaikkamme,
siellä linnut soitti,
lehvienpä lomitse
päivänpaiste koitti. —

Ilmakin jo kylmenee,
tuli pannaan pesään.
Mutta muistot virkoilee
aatokset vie kesään.

Nurmikolla lapsoset
pyöri mallin, myllin,
telmi piltit piskuiset,
hyppelivät kyllin.

Kuinka silloin uitihin
aaltoin loiskehessa,
juostiin kilvan hippaakin
päivän paistaessa.

Heipä hei ne huvit vaan,
niit' ei muisto hukkaa.
Niitä aina kaivataan
niinkuin suven kukkaa.

Illan taivas tummeni,
putos puusta lehti.
Lapsen hiljaa jutteli,
kunnes uni ehti.

Hilja Liinamaa.

räänä syysaamuna oli Räckölän kaupungissa paljon puuhaa ja touhua. Pääkatua vielä puhdisteltiin, vaikka liput jo liehuivatkin rakennusten harjalla. Kadun eteläisessä päässä kaupungin laidassa oli komea kunniaportti, jossa loistivat kukkaset ja kirjavat nauhat. Sinne

kokoontui kaupungin väki, pienet ja suuret. Pormestari ja vouti seisoivat siellä rinnatusten, kumpikin pitäen itseään toistaan etevämpänä ja arvokkaampana. Pormestari oli paksu pieni mies, yllä komea ruumiinmukainen virkapuku kullattuine kaulusnauhoineen ja nappineen. Päässä oli hänellä puuhkareunainen suippo virkalakki, hartioille oli heitetty irtoton levätti, joka toistaiseksi verhosi myöskin pullean vatsan ja loistavan virkapuvun. Vakavannäköinen oli tämä kaupungin päämies; sillä hän mietti puhetta, jolla hän tervehtisi keisaria, jota odotettiin kaupunkiin saapuvaksi.

Komeita ratsastajia, hevosia ja vaunuja näkyikin jo tieltä. Pormestari varottaa väkeä olemaan hiljaa siihen asti, kunnes hän puheensa pidettyään ehdottaa eläköön-huudon keisarille. Hän heittää vinon silmäyksen voutiin ikäänkuin sanoakseen: „Pysy sinä syrjemmällä.“

No niin, ratsastajat ja vaunut lähenevät. Kolmen hevosen vetämissä avonaisissa vaunuissa istuu keisari. Hänellä on yksinkertainen musta puku. Mutta hänen sivullaan on mies mitä korkeimmissa virkatamineissa. Se on hovimarsalkka. Hän kuiskailee alinomaa jotakin hallitsijan korvaan, hymyilee ja kumartelelee minkä voi. Vaunuissa on kolmaskin olento, joka yksinään hallitsee niiden perimäistä istuinta. Se on keisarin lempikoira, Moppe. Se on lihava, tanakka eläin. Lyhytkuonoisesta päästä pistävät töppökorvat hyvin näkyvästi esiin, ja kuulevat ne pienimmänkin risauksen. Mutta eipä Moppe näytä nyt mistään välittävän. Sulatettuaan sen sokerikakun, jonka keisari äsken hänen suuhunsa korkeilla käsillään pisti, se istuu nyt arvokkaan tyynenä etujalat hajallaan vaunujen peräistuimella. Se on tottunut komeihin vastaanottoihin, ei se niistä piittaa.

Niin lähestytään kaupungin kunniaporttia. Mopekin heittää silmäyksen sinne päin. Se huomaa jotain ihmeellistä ja nousee neljälle jalalle. Pormestari on heittänyt levättinsä takana olevan palvelijan käsivarrelle ja seisoo nyt siinä kimaltelevassa puvussaan paksuna, pyöreänä. Hän rykääse

hiljaa, tempasee hatun ja pistää sen kainaloonsa ja alkaa puhua . . . Silloin tapahtuu jotain kauheaa. Moppe, jolla on kultainen kaulaside, ja joka myöskin on paksu ja pyöreä, huomaa pormestarissa, hänen puuhkahatussaan ja äänessään jotain sukulaisen tapaista, ja viroten äkkiä välinpitämättömyydestään, hyppää suoraan häntä vastaan.

Pormestari hämmästyä, horjahtaa . . . Kansarientää hänen avukseen. Moppea lyödään, potkitaan. Se ulvoo ja naukuu sekä pakenee kauhuissaan metsään.

Vaunuissa ja saattojoukossa syntyy suuri hämminki. Keisari astuu väkijoukkoon ja kysyy: „Missä on minun koirani?“ Pormestari on muserrettu. Hän ei saa sanaakaan suustaan. Vouti astuu esiin ja avaa kumartuen keisarille kaupungin

portit. „Minun koirani on heti tuotava tänne“. Niin lausuen astuu keisari kaupungin kadulle. Pormestari käärii levättinsä jälleen hartioilleen, painaa hatun päähänsä ja astuu yksinään toisten jälestä.

Onnettomuudeksi keisari heti kysyi pormestarin taloa. Se oli syrjäkadun varrella, jota ei oltu puhdistettu eikä liputettu, koska luultiin, että keisari ajaa pääkatua kaupungin läpi. Ei auttanut. Pormestarin rouvan suureksi hämmästykseksi astui keisari voudin ja hovimarsalkan saattamana sisään ennenkun edes jokapäiväinen verhovaate oli ehditty salin sohvalta pois ottaa. Pormestari tuli onnetonna jälestä.

„Minun koiraani etsimään on lähetettävä koko kaupungin väki!“ käski keisari.

„Suokaa anteeksi, Armollinen Majesteetti, mikä on hänen korkeutensa, Majesteetin koiran nimi?“ tiedusti pormestari.

„Mitä te sillä tiedolla teette. Minun koirani ei kuitenkaan kuule muiden kuin minun kutsuani.

Muuten hän on kyllä Moppe. Jalosukuisin kaikista koirista, valitettavasti ainoa elossa oleva koko suvustaan.“

„Kaupungin kirjapainossa on heti painatettava kuulutus“, sanoi hovimarsalkka hienosti kumarrellen, „ja siinä on koko valtakunnalle ilmoitettava, että Hänen Majesteettinsa korkeasti jalosukuinen koira.“

„Kaupungissa ei ole kirjapainoa“ keskeytti pormestari.

„Kirjapaino pitää olla“ sanoi keisari jyrkästi.

„Hänen Majesteettinsa jalosukuinen koira“, alkoi hovimarsalkka, „lihava, tanakka, pystykorvainen, lyhytkuonoinen, kultainen side kaulassa nimeltään Moppe . . .“

„Herra marsalkka“, tiuskasi keisari, „se on hovisalaisuus, jota ei saa julistaa maailmalle. Ja eihän tässä kurjassa kaupungissa ole kirjapainoa . . . Te, pormestari, toimitatte niin, että minun koirani löytyy ja tuotte sitten minulle pääkaupunkiin. Muuten minun pitää valvoa, että tämä kaupunki saa pormestarin, joka osaa pitää parempaa järjestystä.“

Niin sanoen keisari jätti pormestarin talon, meni vaunuilleen nousi niihin ja ajoi kaupungin läpi kuulematta pormestarin puhetta ja eläköön huutoja. Kaupungin väki oli hämmästyksissään. Ja sitten kaikki pormestarin kehoituksesta lähtivät Moppea etsimään.

Moppe oli sillävälän juossut metsiä. Se oli aina tuntevinaan potkuja ja kuulevinaan kirkumista.

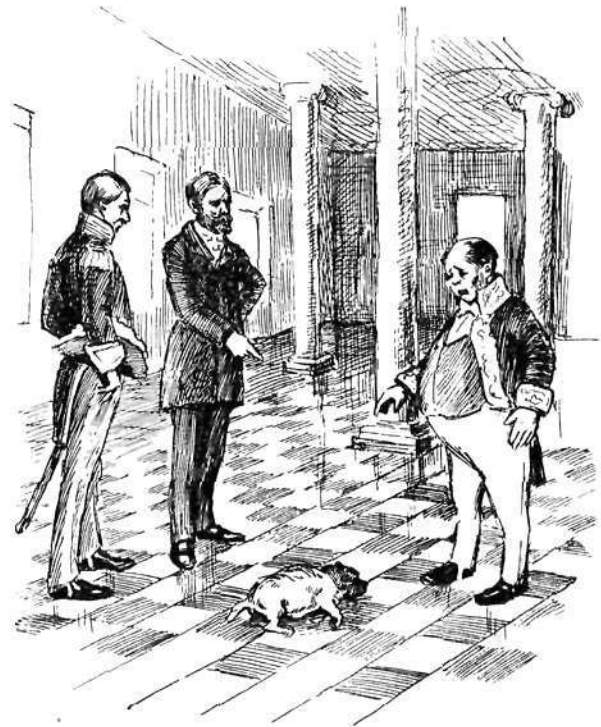
Maatessaan palatsin silkkisohvilla ja syödessään sokerikakkuja keisarin kädestä, ei hän olisi koskaan uskonut, että hän voi kuulematta näin juosta. Hän näki pienen torpan metsässä ja aikoi poiketa sinne, mutta siellä oli suuri Musti, joka hampaataan irvistäen karkasi hänen kimppuunsa. Moppe kiiti eräälle kalliolle, jonka alapuolella virtasi laaja joki. Musti hyökkäsi jälestä, ja Moppe putosi kalliolta alas jokeen. Säikähdys ja suuri loiskaus. Mutta Mopen paksu rasvakerros kannatti häntä veden päällä. Ja niin meni hän virran mukana kauas toiselle rannalle.

Siellä puisteli Moppe veden karvoistaan. Hänellä tuntui olevan kova nälkä. Hän huomasi kaukaa paimenen, jolla oli koira muassa ja koiralla oli hampaissa kimpale mustaa leipää. Moppe lähestyi. Leipä tuntui hänestä nyt makeammalta kuin keisarin sokerikakku. Ystävällinen paimenkoira jätti kernaasti leivän Mopelle. Mutta paimen tuli, otti maksuksi Mopen kultaisen kaulanauhan ja ajoi hänet taas metsään, josta eräs kaupungin mies vihdoinkin löysi keisarin koiran.

Kaupungissa heräsi suuri riemu. Pormestarin kotona pidettiin suuret pidot, johon kaikki kaupungin rouvat kutsuttiin. Ja että Mopella olisi hauska, kutsuttiin kesteihin myös kaikki kaupungin koirat.

Seuraavana päivänä lähtee pormestari saattamaan Moppea pääkaupunkiin. Moppe pannaan laatikkoon ja laatikko nostetaan rattaille. Ajaessa pormestari pistää sinne tuostakin sokerikakkuja.

Perille tultua ilmoitetaan asia ensiksi hovimarsalkalle. Hovimarsalkka rientää hymyillen ja kumarrellen keisarin luo. Keisari astuu palatsin koimeimpaan saliin, johon pormestari kantaa Mopen.

Mutta kun Moppe siellä lasketaan maahan, kaatuu hän kuoliaaksi Majesteetin jalkain juureen.

Hovin viisain eläinlääkäri noudetaan mitä kii-reimmin. Hän ei voi sanoa, kuoliko Moppe huo-non ruu'an vaiko liiallisen rasituksen vuoksi.

„Sinä olet häntä tyhmästi syöttänyt“, sanoi keisari pormestarille, „ja siksi saat täältä mennä, saamatta vettäkään kielellesi.“

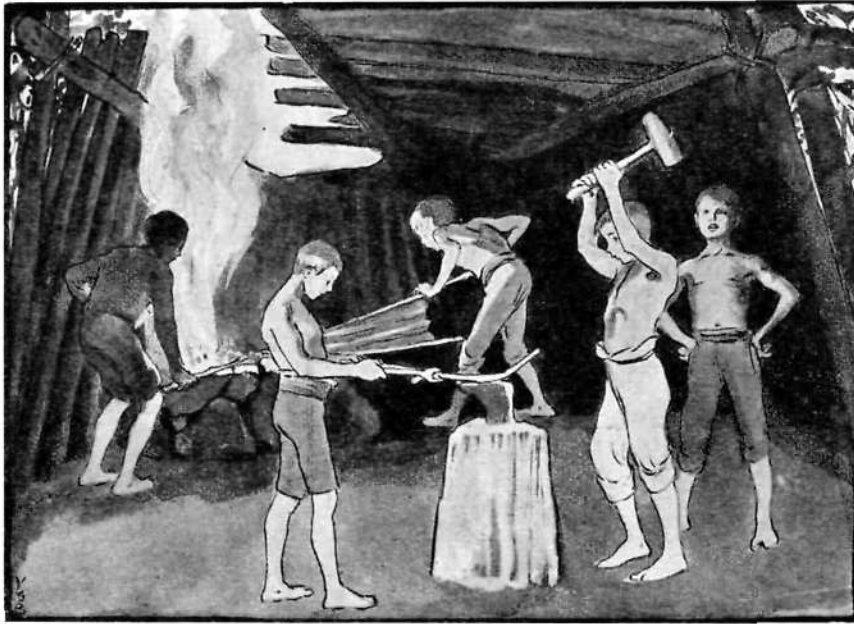
Pormestari läksi varmana siitä, ett'ei hän kos-kaan ministeriksi pääse.

Sitten etsittiin valtakunnasta keisarille toista sa-manlaista Moppea, mutta ei löydetty mistään.

Kuolleen Mopen nahka täytettiin korkilla ja kuivilla tappuroilla. Ja sellaisena se pantiin istu-maan keisarin kesälinnan marmoripöydälle. Se näyttää samanlaiselta kuin siellä vaunun takaistui-mellakin istuessaan.

Mutta se ei enää hyppää kenenkään paksu-mahaisen pormestarin virkalakkia tavoittamaan.

HANNU.

Leikkipajassa.

Tehdään, pojat, tähän vaja,
kehään puut. Jo valmistuu
melle oiva leikkipaja.
Laulemme hei ja huu.

Kivistä me liesi sitten
tehdään tuonne nurkempaan.
Hlasimen, palkehitten
paikka vielä katsotaan.

Pajaan, pajaan joutukaatte!
Se on suuri, avara.
Jokainen nyt työtä saatte,
täällä' ei nähdä laiskoja.

Palkehia paina, Juho,
Viljo, rautaa kuumenna
taitavasti, ett'ei tubo
keskeytä puuhia.

Sitten pihteinensä vääntää
Eero rautaa tulista.
Moukaroipi, lyö ja kääntää,
Sep' on vasta hupaista.

Kopi, kopi täällä kalkkaa,
säkenet ne sinkoaa.
Hupaisuus on leikin palkka,
kilvan pojat ponnistaa.

Pojat, suuriks tultuamme
myöskin kilvan taotaan.
Totta silloin ponnistamme
onneksi tän Suomenmaan.

Lietsokaamme, lietsokaamme
lauleskellen hei ja huu;
takokaamme, takokaamme,
että voimat varmistuu.

Suomi äiti, palkehemme
sulle kerta lietsovat,
onneasi takonemme,
kunhan voimat varttuvat.

Hilja Linamaa.

Vanha Rusko varsoineen.

Vanhalla Ruskoll' on länget ja rahkeet ja raskas on juoksu sillä;
varsa se juosta hilputtavi säärillä kevehillä.

Kauan ei tätä onnen aikaa nuorella hopalla riitä;
kolmas kesä jo, se nyt on varma, lopun tekevi siitä.

Suitset silloin se saanut on ja kuormaa, minkä se jaksaa;
silloin, varsani, tarkoin saat nää kevyet retkesi maksaa.

Lasna aika on riemuita ja emon rinnalla juosta;
vuodet vaivoja antavat, mutt' ei nyt huolita tuosta.

H. N.

Elävästi.

JOULULEIKKI.

S. Lithenius.

'Rie -- mun het -- ki tul -- lut on. Nyt helk --- ky --- el --- len lau --- lu
 soi --- ko --- hon! Jou --- lu vuo -- des -- sa vain on yk -- si; i --- loi-
 ses --- ti vie --- te --- tyk -- si tul -- koon siis se, hei! Lie --- kit lois --- ta --- vat
 kuu --- sen kynt -- ti -- löis --- tä, las -- ten piiri --- pyö --- rii näin, he --- lei!

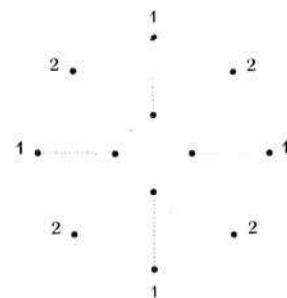
Leikin selitys.

12 tyttöä asettuvat ryhmään.

Ensimmäinen liike. Kuljetaan piirissä. Neljä tyttöä menee piiriin ja muodostavat tähden. Toiset jatkavat piirissä kulkemista.

Toinen liike. Kahdeksan tyttöä kääntyy piirin keskustaan päin. Tähti purkautuu ja kääntyy heihin (Katso kuvaa!), ottaa kolme askelta ykkösiä kohti ja yhtä monta takaisin, samalla kuin kaksi tahtia lauletaan, ja pyörrähtää sitten keskenään ympäri.

Kakkoset pyörivät paikallaan ja menevät sitten heti keskelle sekä muodostavat uuden tähden.

Helsinki 1906. Osakeyhtiö F. Tilgmann.

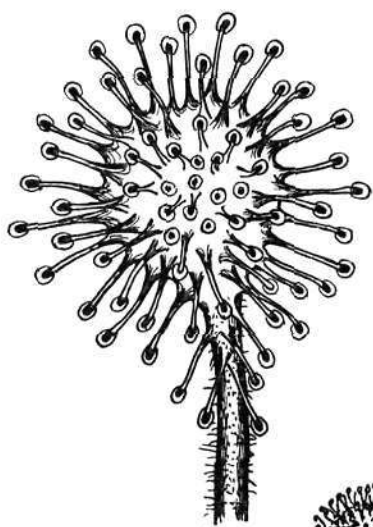
PETOLLISIA KASVEJA.

Kirjottanut ja kuvittanut K. E. KIVIRIKKO.

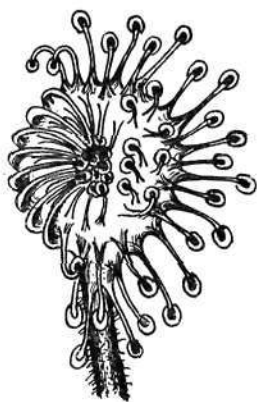
Kun kesällä astelee rahkasammalta kasvavalla järven rannalla tai mättäisellä suolla poimii herkullisia muraimia, kiinnittyy huomio pieneen, punalehtiseen „kihokkiin“, joka pehmoisella rahkasammalella kimaltelee, kuin olisi se täynnä mitä kirkkaimpia kastehelmiä. Pakostakin täytyy hetkeksi pysähtyä tuota outoa kasvia ihailemaan, sillä kaunis se on, kauniimpi kaikkia muita. Mutta

asettumaan. Ja monet hyönteiset uskovatkin kaikeksi todeksi, luulevat löytävänsä pöydän valmiiksi katettuna.

Mutta voi noita poloisia, onnettomia, ne pettyvät suuresti! Kun ne löydöstä iloisina, hennot jalkansa ojennettuina, ikäänkuin peläten loukkaantuvansa laskeutuvat tuolle salaperäiselle pinnalle, joka muistuttaa nuppineuloja täynnä olevaa neulatyynyä, huomaavat ne pian tarttuneensa kiinni — sitkeään limaan. Ne koettavat irrottaa jalkansa,

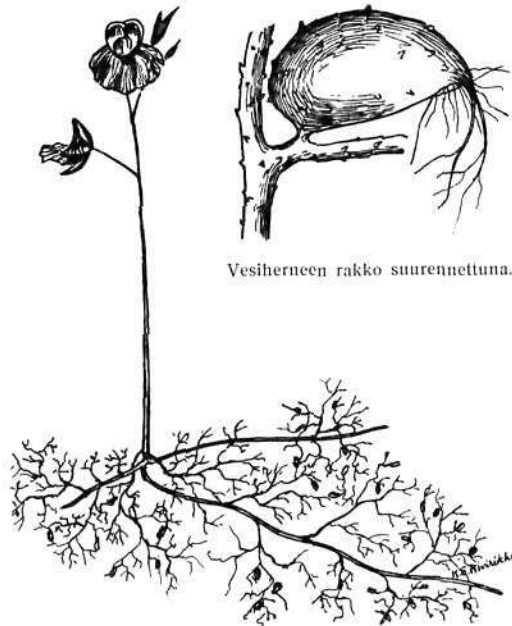
Kihokin lehti suurennettuna.

Kihokin lehti, johon on hyönteinen tarttunut.

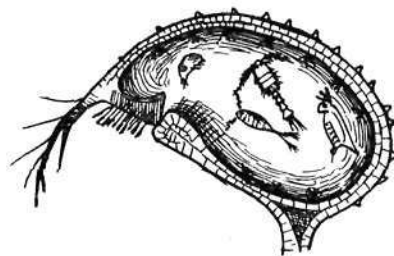

Kihokki luonnollisessa koossa.

Vesisherneen rakko suurennettuna.

Vesisherne.

Vesisherneen rakko, jossa on krapueläimiä.

tuntevat monet eläinten ystävät varmaankin inhoa tuota suokasvia kohtaan. — Tarkastakaamme sitä hetkinen lähemmin.

Suurinta huomiota kiinnittävät kihokin pyöreät lehdet, joiden päälipinta ja laidat ovat varustetut punaisilla nystykarvoilla. Keskellä lehteä olevat karvat ovat lyhyet ja pystyasennossa, laitakarvat pitempiä ja leviävät säteittäin joka suunnalle. Joka nystyrän päässä on kirkas nestepisara, joka makeata mettä muistuttaen vieköttelee hyönteisiä lehdelle

ulkokuori usein pettää, ja sen sananlaskun voimme tähänkin kasviin sovittaa. Kauniin ulkokuoren alla piilee petos, jommoista ei toki niin viattomilta näytävissä kasveissa koskaan luulisi tapaavansa. Kun oppii tuntemaan kihokin merkilliset elämäntavat,

räpyttävät siivillä epätouvoisina, mutta turhaan. Takerutuvat vaan yhä lujemmin nesteeseen, jonka

löydöstä niin suuresti olivat iloinneet. Voimat jo kohta uupuvat, jalkanivelet vain enää nytkähtelevät. Ja nyt tapahtuu jotakin, jota emme osaneet aavistaakaan. Lehden karvat rupeavat liikkumaan; ne ovat tunteneet merkillistä kiihotusta. Ikäänkuin komennon mukaan kaartuvat ne uhrinsa yli, ensin lähempänä olevat, sitten laidimmaisat, ja jokaisen nestepisara tavoittaa hyönteistä. Hetken perästä on elämä sammunut, hyönteinen ei enää liikahta. Julman työn suoritettuaan karvat kohoavat jälleen uutta saalista vaanimaan. Ja mitä on nyt hyönteisestä jäljellä? Siivet vain ja jalat sekä ohut, kutistunut nahka.

Mutta kuinka on tämä selitettävissä, mihin se hyönteinen katosi? Kun kielellä koskettaa noita nestepisaroihin, tuntee perin happaman maun. Sama maku kohoa pahoinvoinnissa suuhun meidän omasta mahalaukustamme. Ja kokeilla voi näyttää toteen, että mahanesteellä ja kihokin nesteellä on aivan samat ominaisuudet; ne sulattavat lihaa tai yleensä munanvalkuaisaineita. Kihokin nesteessä sulii myös hyönteisen ruumis, ja samoinkuin ravintoneeste meidän suolistosta joutuu ruumiimme ravinnoksi, joutuu myös sulanut hyönteinen kihokin ravinnoksi. Kihokki on siis oikea lihan syöjä, hyönteisten pyytäjä. Kun kasvi ei kykene paikastaan liikkumaan ja juoksemaan saaliinsa perässä, täytyy sen turvautua viekkauteen. Pahasti vaan saa hyönteisparka kitua tuon petollisen kasvin saaliiksi jouduttuaan.

Mutta eiväthän muutkaan kasvit tarvitse turvautua tuommoisiin keinoihin, kasvavathan ne muutenkin, sanotaan. Ottavathan kasvit ravintoa juurillaan maasta ja lehdillään ilmasta. Se on kyllä totta ja niin tekee myös kihokki. Mutta kasvavassa rahkasammalessa ei ole niitä ravintoaineita, joita kasvit välttämättömästi tarvitsevat, ennen kaikkia typpimäisiä aineita, ja siitä syystä täytyy kihokin elämänsä ylläpitämiseksi turvautua

tähän useimmille muille kasveille perin outoon keinoon.

Ei kuitenkaan pidä luulla, että hyönteissyöjät kasvit olisivat perin harvinaisia tai että kihokki olisi ainoa laatuaan. Meidänkin kasvistossa löytyy niitä useampia. Mainittakoon vain suohaudoissa, ojissa ja mutarannoilla kasvava vesiherne. Se on juureton, vedessä kelluva kasvi, jonka keltaiset kukat suuresti muistuttavat hernekasvien kukkia. Sen lehdet ovat aivan hienoiksi rihmoiksi liuskoituneet ja niissä on runsaasti pieniä rakkoloita, jotka kukkimisaikana täyttyvät ilmalla kohottaakseen kasvin veden pinnalle. Mutta niillä on toinenkin vielä tärkeämpi merkitys. Ne ovat nerokkaasti keksittyjä mertoja, joilla vesiherne pyytää pikkueläimiä ruuakseen. — Niiden tasaisella alapinnalla on pieni reikä, jonka suulla on sisäänpäin aukeava läppä. Kun pienet vesieläimet, esim. $\frac{1}{2}$ –1 mm pituiset krapueläimet ryömivät niiden pinnalla, työntävät ne läpän auki ja joutuvat rakkoon. Samalla läppä painuu kiinni, ja pikkueläimet ovat vankina. Joskus voi niitä samaan rakkoon joutua useampia yhtäaikaa. Jonkun ajan perästä ne ravinnon puutteesta ja rakkulan sisäpinnalla olevien karvojen erittämästä nesteestä kuolevat ja niiden mädänneet jäännökset käyttää kasvi ravinnokseen.

RUUSUHALTIA.

Simo kurkisteli aidanraosta tehtaan isännän ihanaan puutarhaan. Valkean rakennuksen suojana seisovat vanhat vaahterat, ja valkeat ruusupensaat kukkivat valtoinaan päivän puolella. Suloinen tuoksu tuli niistä pölyiselle maantielle asti.

„Pääsisinpä tuonne oikein likelle katsomaan!“ huokasi hän.

Samassa puhalsi tehtaan pilli. Työmiehet jo kiiruhtivat koteihinsa, ja Simonkin täytyi iltaselle ennättää.

Tuolta mäenrinteeltä kodin pärekatto kurkisteli toisten takaa. Siinä oli hökkeleitä sikin sokin. Joukko siivottomia lapsia juoksenteli rikkinäisten aitojen rajoittamilla pihamailla.

Illalla Simo kysyi äidiltä: „Miksi ei meilläkin kasva ruusuja?“

Äiti nauroi. „Mitä me köyhät sellaisilla koruilla.“

Mutta koko yön uneksi Simo ruusuista. Hän oli olevinaan ihan pensaiden luona. Aurinko paistoi niin kirkaasti ja lämpimästi, ja ruusuilla näytti olevan kovin hauskaa. Ne tanssivat sievää kumarruskarkeloa, ja niiden johtajana oli hieno Tuulenhenkki. Tuon tuostakin lennähti Tuulenhenkki vaahterain latvaan ja soitti siellä niin kauniisti, niin kauniisti. Kaikki ruusut käänsivät päänsä sinne päin, ja silloin aurinko suuteli heitä toiselle poskelle.

Voi, miten sievää se oli! Ja voi, miten kauniita ruusut olivat! Innoissaan aikoi Simo taittaa itselleen yhden, mutta ojentaessaan kätensä, vetäytyi kukka taapäin ja lausui: „Älä taita minua! Olen haltian ruusu. Jos minut otat, suuttuu haltia ja kovettaa sydämesi kivikovaksi!“

„Tämäpä on hullua, kun ruusutkin puhuvat“, arveli Simo, mutta ääni oli niin varoittava ja hellä, että hän tosiaankin pelkäsi oikein hirveätä tapahtuvan, jos hän ruusun taittaisi. Eikä hän sitä tehnytään.

Samassa kuului hiljaista soitonhyminää, ja ihana, valkea neito astui puutarhaan. Hänen päässään oli kultainen kruunu ja tuhannet, kiiltävät perhoset liitelivät sädekehänä hänen ympärillään.

„Terve, armollisin haltiamme!“ lausui ruusu.

„Olen tullut katsomaan, miten jaksatte“, lausui haltia. „Rauhassako olette saaneet kukkia, vai onko joku teitä häirinnyt?“

Suurin ruusuista vastasi: „Pieni tyttönen taittoi eräänä päivänä pari meistä. Nuhtelin häntä, mutta hän alkoi itkeä ja kertoi sairaan siskonsa kaipaavan kesän kukkia. Käskin häntä ottamaan vielä useampiakin. Täytinkö tahtosi, armas haltia?“

„Hyvä, hyvä! Tehtävänne onkin sairaita ilahuttaa, surevia lohduttaa!“

Vielä kertoi sama ruusu: „Äsken juuri aikoi eräs poika minut taittaa, mutta totteli heti, kun kielsin.“

„Siitä pojasta voi vielä kasvaa kelpo mies! Hänellä on varmaan sydän paikallaan, koska hän kuulee kukkainkin ääntä. Tahtoisinpa nähdä sen poikasen!“ virkkoi haltia.

Simo, joka keskustelun kuluessa oli vetäytynyt syrjään, arveli hetkisen, mutta astui kuitenkin haltian eteen, kumarsi kömpelösti ja sanoi:

„Minä se olin. Antakaa anteeksi! En enää koskaan suotta ruusuja raasta.“

„Hyvin puhut, lapseni“, sanoi haltia. „Pidän rehellisyydestäsi ja tahdon antaa sinulle hyvän neuvon, jota noudattamalla tulet onnelliseksi. Käy syksyllä metsään! Etsi sieltä metsäruusu, kaiva se juurineen maasta ja istuta se tupasi edustalle! Lannoita ja kastele sen juuria hyvin! Varjele, ettei kukaan sitä vahingoita! Katsele sitä usein, usein, ja rakasta sitä!“

Aamulla ei Simo tahtonut ensin ymmärtää, oliko hän tosiaankin nähnyt ruusuhaltian, vai oliko hän vain uneksinut. Ja vaikka hän sen lopulta uneksi uskoikin, ei hän kuitenkaan voinut sitä unohtaa. Kun hän sitten iltapuolella oli äidin kanssa risuja

metsästä noutamassa ja näki erään niityn laidalla ruusupensaan, sanoi hän itsekseen: tuon kannan syksyllä kotiin.

Niin hän tekikin. Isä ja äiti nauroivat hänen lapsellisuuttaan, naapuripojat pilkkasivat häntä tyttömäiseksi, mutta turhaa vaivaa näkivät. — Simo muisti haltiaa ja tahtoi tulla onnelliseksi.

* * *

Talvi kului. Kevät tuli. Ruusupensas tuvan akkunan alla ojenteli oksiaan auringon paisteessa ja alkoi pian viheriöidä.

„Oma ruusuni! Nyt siinä on jo lehtiä! Tuossa on jo nupun alkukin!“ riemuitsi Simo.

Ja nuppuja puhkesi yhä uusia ja uusia. Muutama oli jo aukeamaisillaan, ja ennen pitkää tuoksui köyhän työmiehen tuvan edustalla melkein yhtä suloisesti kuin tehtaan isännän puutarhassa.

Jo oli äitikin mielissään. Juhannusaatoksi laastiin piha pensaan ympäriltä puhtaaksi, ja isä veisti pienen lavitsan seinustalle ruusun viereen.

Tuntui niin somalta, kun siinä iltasella yhdessä istuttiin. Simo muisteli haltiaa ja oli kiitollinen.

Eräänä päivänä tuli tehtaan isännän rouva pyytämään äitiä vaatteiden pesuun.

„Kuinkas tämä teidän pihanne nyt niin hauskalta näyttää?“ kyseli rouva istuutuen kuistille.

„On tullut hiukan siistityksi, kun poika tuohon tuon kukkavehkeenkin metsästä kantoi“, selitti äiti.

„Vai puuhailee Simo-poika semmoisia“, ihmetteli rouva, „hyvin on hoitanutkin kasvattiansa“.

Mutta illalla kertoi hän miehelleen, miten sieväksi Simo oli somistanut kotipihansa. „Otteaan-pas poika meille puutarhurinapulaiseksi, ehkä hänestä vielä tulee mestarikin, kun saa opetusta“, lopetti hän puheensa.

Miksi ei hyvänlainen herra siihen olisi suostunut, ja ilolla Simo ryhtyi tarjottuun toimeen. Näinhän toteutui hänen unelmansa päästä tehtaan isännän puutarhaan. Nyt sai hän siellä työskennellä aamusta iltaan. Yhä enemmän kiintyi hän hoidettaviinsa, ja rakkaudella täytti hän tehtävänsä.

Mutta vieraan puutarhaa hoitaessaan, ei hän unehuttanut oman kotinsakaan kaunistamista. Iltasin lomahetkinään muokkaili hän pihamaata ja järjesteli siihen uusia istutuksia.

* * *

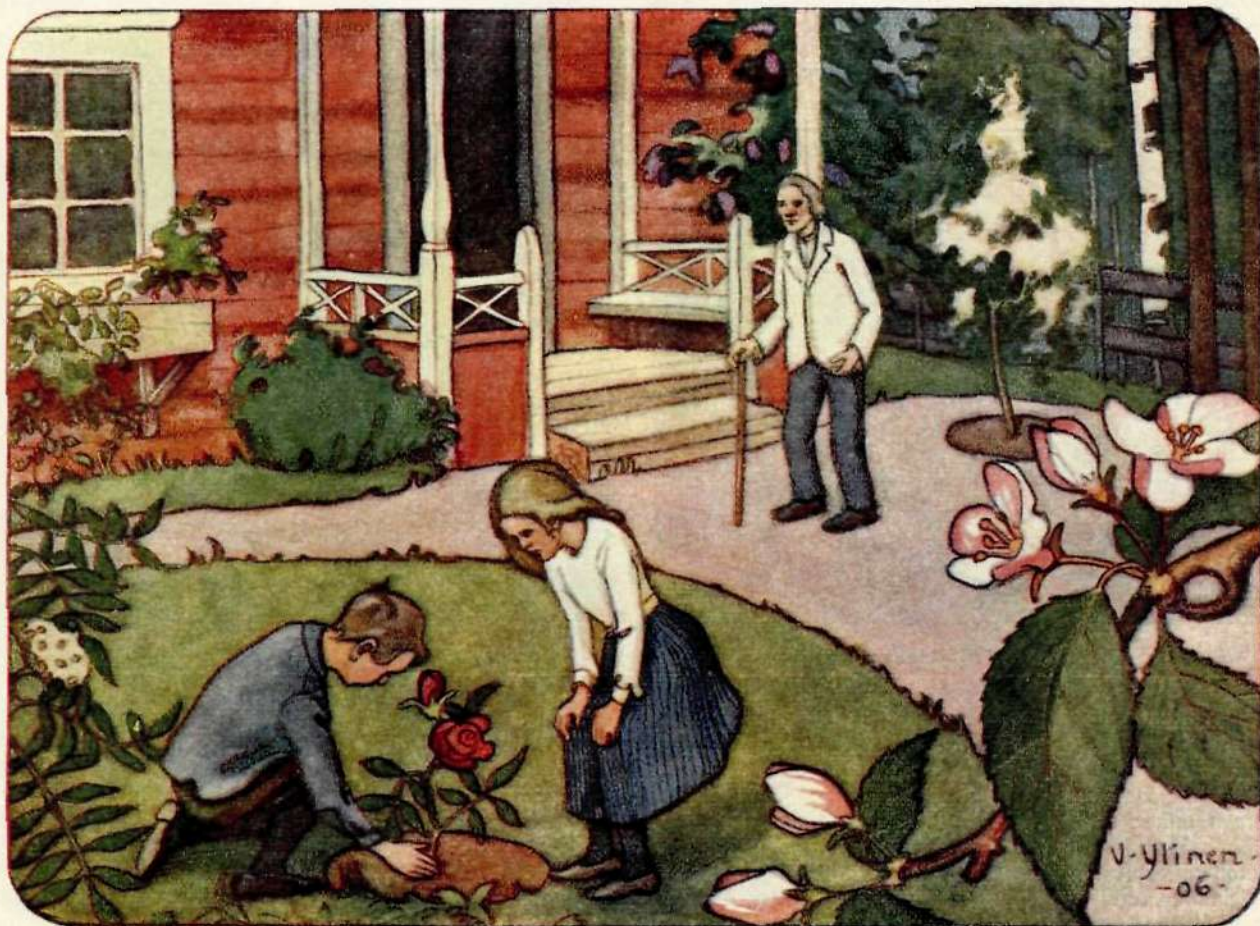
Vuosia on kulunut. Simosta on kehittynyt roveva mies. Vielä puuhailee hän tehtailijan työssä. Mutta katsopas hänen kotitupaansa! Tuskin mökkipahasta näkyykään tuuheiden pensasten ja puiden lomitse. Ja keväällä, kun omenapuut kukkivat — ne on Simo saanut lahjaksi tehtailijalta — näyttää se pieneltä paratiisilta. Piha-aita on korjattu, ja kaikki näyttää niin siivotulta ja hauskalta. Pikku siskot hoitavat istutuksia kilvan äidin johdolla. Niin se sujuu kuin tanssi. Ja ruket katselevat ihastuneina omenapuun juurelta, miten pikku äidit hääräilevät. — Syksysin on sentään kaikkein hauskinda.

Silloin nypitään marjat pensaista, karistetaan omenat puista, ja äiti vaihtaa hedelmät kaupungissa kiiltäviksi hopeapenneiksi.

Eikä ainoastaan Simon kodissa ole tapahtunut muutosta, vaan naapuritkin ovat ottaneet oppia. Koko entinen kylärähjä on muuttunut sieväksi ryhmäksi, mistä vihreän keskeltä tuon tuostakin pilkistää valkeat savutorvet tai valkeat akkunalaudat. Ihmeekseen ovat kylän vaimot huomanneet, että köyhäkin voi majansa saada hyvin hupaiseksi, kun vaan osaa käyttää hyväkseen kaikkia Jumalan lahjoja. — Aurinko, joka ennen oli aikansa kuluksi

Vasta vanhana vaarina, kun hän ei enää itse jaksanut kulkeakaan, vaan omaisensa olivat nostaneet hänet nojatuoliin tuvan rappusilta kesän ihanuutta ihaillemaan, kertoi hän heille lapsuutensa unen, joka niin ihmeellisesti oli suunnannut koko hänen elämäntyönsä. „Se oli Jumalan lähettämä“, lopetti hän, „nyt sen käsitän, kun näen, miten Hän on työni siunannut“.

Parin viikon kuluttua päättyivät sitten Simo-ukon päivät hiljaisena lauantai-iltana. Hänen arkunsa peittyi valkealla ruusuvaipalla, kun ystävät sulkiivat hänen maalliset jäännöksensä haudan le-

tunkiokasoista mätäkaasuja nostatellut, ei niitä nyt enää löydäkään. Kaikki on korjattu kohdalleen istutusten lannoitukseksi, joista aurinko nyt ilolla loihtii mitä kauneimpia kasveja.

Vanhan puutarhurin kuoltua, sai Simo hänen paikkansa. Hän, jota muut pojat ennen kiusasivat, on tullut koko kylänväen ystäväksi. Aina antaa hän tarvittaissa neuvojaan. Sairaille muistaa hän lähettää kukkiensa, ja kylällä kulkiessaan on hänellä aina lapsille taskussaan siemeniä, joita hän neuvoo kylvämään ja hoitamaan.

Mutta jos joku kysyy, kuinka hänestä on tullut puutarhuri, vastaa hän vain hymyillen: „Se on minun salaisuuteni“.

poon. Ja valkeita ruusupensaita istutettiin hänen haudalleenkin.

Kirkkomäellä leikkiessään lapset vilkaisivat usein Simo-ukon haudalle päin. Kaukaa olivat he sen luona nähneet haltian kulkevan, varsinkin auringonpaisteisina päivinä ruusujen kukkimisen aikaan. Mutta kun he olivat juosseet liki, eivät koskaan löytäneet muuta kuin jonkun viivähtäneen perhosen hänen saattojoukostaan.

„Kuinka hyväksi pitää tullakaan, että saisi nähdä ruusuhaltian“, huokaavat he pettymyksen jälkeen, ja sitä innokkaammin he taas auttavat äitiä puutarhan hoidossa kerrankin onnistuakseen.

ANNA LILJA.

KIRJE SUOMENI LAPSILLE.

Kirjoitettu Ispheingissä amerikalaisessa Michiganin valtiossa 1/9 06.

onasti kai olette kouluissanne lukeneet tai laulaneet: „Ei Aunus, Vepsä tunne, kust' Eestein kulkee tie. Ei Karjala tiedä, kunne jo Kainuu häipynyt lie“. — Niin, niin! Suomen kansa on pieni ja vähäpätöinen, ja kuitenkin kohtalon kova käsi on sen siroitellut kovin moniin eri osiin ja eri haaroille. Venäjän Karjalassa, Virossa ja Inkerin maalla asuu suomalaisia. Samoin Norjan ja Ruotsin Lapissa. Ja nämä Suomen rajojen ulkopuolella olevat suomalaiset ovat saaneet kohtalon kovuutta kokea paljoka enemmän kuin varsinaiset suomalaiset. Suomen lapset, Teidän on opit-

kään osaa suomen sanaa. Toiskielisiä lauluja lauletaan, toiskielisesti leikitäänkin. — Ja tiedätkö, ystävieni, mikä on tästä seurauksena? Monet lapset ovat kerrassaan taitamattomia suomen kielessä. Ja kun sitten joutuvat vieraskielisten luo palvelukseen tai työhön, niin muutama vuoden kuluttua unhottavat kaikki, jopa häpeävätkin kieltänsä ja suomalaisuuttansa.

Ajatelkaapa, lapset! Nämä Amerikan suomalaiset lapset ovat Teidän sisarianne ja veljiänne, ja kuitenkin kömpelösti puhuvat omaa kieltänsä, eivät osaa laulaa teidän kauniita lauluja, eivätkä tunne ollenkaan isänsä maata ja kansansa historiaa. —

No, mutta eikö voitaisi laittaa suomalaisiakin kouluja heille? sanotte Te. Voitaisiinpä kyllä, vaikkapa se vai-

Wakefieldin, Mich., suomalaisen kesäkoulun ylempi luokka v. 1906.

Wakefieldin, Mich., suomalaisen kesäkoulun alempi luokka v. 1906.

tava tuntemaan ja rakastamaan näitä hajalla olevia ja taistelevia veljiänne ja siskojaanne sekä tekemään kaikki voitavanne heidän hyväkseen.

Tällä kertaa minä kuitenkin pyydän Teitä seuraamaan minua suomalaisten jäljissä kauas merien ja maiden taakse Amerikan suureen maanosaan. Noin 40 vuoden kuluessa on tänne siirtynyt niin paljon kansalaisiamme, että joka yhdestoista suomalainen on aina Amerikassa. Suomalaisten luku täällä nousee vähintään noin 250,000:een. Ja ovat he hajaantuneet hyvin laajoille alueille.

Nyt on syyskuun 1:nen päivä. Suomen kaupungeissa ja kaukaisissa maakyliissäkin on elämää ja iloa. Miksi? Siksi, että Te Mikot ja Maijat, isän ja äidin kultamurut ja toivot, riennätte kouluihin. Ja hengessäni minä seuraan Teitä ja näen, miten Te hehkuvien mielin ja innoin kättekette opin ja totuuden siemeniä mieliinne ja sydämiinne. Olenpa kuulevinani, kuinka Te voimakkaasti laulatte: „Olemme suomalaisia, vaikk' ollaan pienokaisia“. Ja mieleni täyttyy ilolla ja ylpeydellä Teidän puolestanne.

Täälläkin menevät suomalaiset Matit ja Maijat kouluihin. Aamulla he vielä toisin paikoin puhuvat suomea, mutta illalla kotiin tullessaan eivät. Kun Suomen pojat ja tytöt kokoontuvat leikkimään, niin, varsinkin pallsilla ollessa, ei kuule suomen sanaa. Englannin kieltä luetaan koulussa; vaikkapa on sellaisiakin kouluja, joissa jok'ikinen lapsi on suomalainen, niin opettaja ei sitten-

keata lienee. Mutta täällä on vähän sellaisia naisia ja miehiä, jotka oikein rakastavat lapsia ja ymmärtävät oman kielen ja kansallisuuden suurta merkitystä vieraalakin maalla. Ihmisillä tuntuu olevan vain yksi halu ja harrastus. Tahdotaan saada paljon kultaa ja rahaa, hyvää ruokaa ja koreita vaatteita. Sitäpaitsi on kapakoita joka nurkassa, jotka kokonaan nielevät usean suomalaisen omaisuuden ja harrastukset. Harvat joutuvat kansan tulevaisuutta ajattelemaan. Eikä täällä ole suomalaisia opettajia, jotka oikein kykenisivät työhön ja todella rakastaisivat Suomen lapsia.

Jotain sentään koetetaan tehdä. *Sunnuntai kouluja* on kaikissa suuremmissa suomalaisseuduissa. Lapset kokoontuvat niihin, vaikka on paljon niinkin tyhmiä vanhempia, jotka eivät lähetä lapsiansa. Siellä etupäässä luetaan suomenkielistä raamatun historiaa ja katekismusta ja lauletaan hengellisiä lauluja; sillä Amerikan muissa kouluissa ei opeteta uskontoa. Tällälailla tuhannet suomalaiset lapset ovat saaneet edes vaillinaisen omankielisen lukutaidon.

Paljon suurempiarvoiset ovat sentään „kesäkoulut“. Niitä on vasta viimeaikoina ruvettu puuhaamaan. Kun valtion koulut loppuvat, niin hankitaan paikkakunnalle joku Suomesta tullut oppineempi henkilö tai *Suomiopiston* oppilas. (Suomiopisto on ainoa suomenkielinen oppilaitos Amerikassa). Opetushuoneena on tavallisesti kirkko tai raittiustalo, joita kumpiakin Amerikan suomalaisilla

joelul. jee jee

Vieraisille.

on jo satamääriä. Opetusta annetaan: uskonnossa, sisäluvussa, kirjotuksessa, Suomen historiassa ja Suomen maantieteessä sekä laulussa. Koulua kestää kaksi tai kolme kuukautta, 3—6 tuntia päivässä. Ja kun täällä on muutamissa valtioissa hyvinkin kuuma ilmanala, niin siinäkö hikoillaan! Koulun loputtua on tavallisesti suu-

Suomalainen sunnuntaikoulu Honcockissa Michiganissa 1905.

ret juhlat koulun hyväksi, joissa oppilaat suorittavat ohjelmaa ja saavat siten näyttää taitoansa. Olen käynyt useissa tällaisissa kouluissa, ja oli eräissäkin 250 lasta, kolmella opettajalla. Muutamissa on taas hyvinkin vähän oppilaita; sillä kaikki vanhemmat eivät laita lapsiansa näihin kouluihin.

Vaikkapa englannin kielinen koulu pian pyyhkiikin paljon pois kesäkoulun työstä, niin sittenkin on näillä kouluilla suuri merkityksensä. Niistä vähitellen, jos

Maalaiskansakoulu Cokatassa Minnesotan valtiossa. Oppilaat melkein kaikki suomalaisia. Opettaja ruotsinmaalainen. Opetuskielenä englannin kieli.

kansallistunto elpyy, kasvaa koulut, joissa ympäri vuoden suomalaiset lapset saavat suurimman osan opetusta isänsä kielellä.

Suomen lapset! Jos Te rakastatte Amerikassa olevia veljiänne ja sisariänne, niin tuumikaapas hartaasti, miten Te voisitte heitä auttaa kielensä ja kansallisuutensa säilyttämisessä. — Eiköhän Teistäkin joku voisi ruveta lukemaan ja edistymään sitäkin varten, että aikuisiksi tultuanne lähtisitte „lähetysopettajiksi“ senaikuisten suomalaislasten keskuuteen Amerikassa?

Monet suomalaislapset täällä pyytävät minua lämpimästi tervehtimään veikkoja ja siskoja „vanhassa maassa“.

Lämmin tervehdys minultakin!

Teidän
VILHO REIMA.

Tää Anni-äiti ja isä-Ville
ne menee yhdessä vieraisille.

Vaan kenen kuljette tupahan,
kun viette lapsetkin mukahan?

Me ollaan oravan kutsutuita,
ja siellä on vieraita paljon muita.

On jänö-Jussikin poikinensa,
ihmeesti somine pupuinensa.

Ja mettiäinen se mesihuuli
ja punapilvi ja kesätuuli.

Ja kaikki herttainen metsänväki,
ja kuokkamiehinä kiuru, käki.

Ja mitä luulette oravan
nyt vierahillensa tarjoovan?

On hällä herkkuja täynnä aittaa.
Me saamme syödä kuin paljon maittaa.

On mesimarjoja, mansikoita
ja metsänkukkasten suuteleita.

On mesileipiä, hunajaa
ja paljon satujen herrontaa.

Saa ottaa taskutkin täyteen —
siks' sinne riennämme riemuiten.

L. D.

